

DARBININKAS

Vol. LXXXIII, Nr. 21
Gegužis - May 22, 1998

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

- Lietuvos užsienio reikalų ministerija pareiškė esanti susirūpinusi dėl Indijoje atliktų trijų branduolinių bandymų, kuriuos griežtai pasmerkė daugelis galingiausių pasaulio valstybių, siekiančių uždrausti tokių sprogdimus visoje planetoje.

- Dar šios vasaros pabaigoje - rugpjūčio mėnesį - į Vilnių turėtų atvykti naujasis Jungtinės Karalystės ambasadorius. Didžiosios Britanijos užsienio reikalų ministerija paskelbė, kad šios šalies diplomatinės atstovės Lietuvoje skiriamas 51 metų Christopher Robbins, pastaruoju metu dirbantis patarėju eksporto klausimais ambasadoje Hagoje ir generaliniu konsulu Amsterdame. Jis taps trečiuoju Jungtinės Karalystės ambasadoriumi Vilniuje nuo 1990 metų, kai Lietuva atkūrė nepriklausomybę.

- Lietuvos delegacija gegužės viduryje lankėsi Graikijos Rodo saloje, kur vyko Vakarų Europos Sąjungos Ministrų tarybos susitikimas. Lietuvai šiame susitikime atstovavo užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas, krašto apsaugos ministras Česlovas Stankevičius ir Lietuvos ambasadorius NATO bei Vakarų Europos Sąjungoje Linas Linkevičius.

- Lietuvos karinės oro pajėgos dar šiais metais ketina Čekijoje įsigyti du šiuolaikiškesnius karinius lėktuvus L-39. Šiuo metu Lietuva turi keturis L-39 mokomuosius naikintuvus. Be to, Lietuvos kariuomenė šiais metais žada įsigyti daugiau prieš-tankinės ginkluotės, ryšių įrangos, daug lėšų skirs karinėms remontuoti ir statyti.

- Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis gegužės viduryje lankėsi Varšuvoje, kur dalyvavo atidarant Knygų muge. Kultūros ir mokslo rūmuose V. Landsbergis pristatė savo knygas "Lūžis prie Baltijos" bei "M. K. Čiurlionis. Žodžio kūryba".

- Vilniaus universiteto Medicinos fakultete įkurtas naujas padalinys - Medicinos istorijos ir informacijos centras. Jis suvienijo iki šiol po įvairius Medicinos fakulteto padalinius blaškytus medicinos istorijos tyrinėtojus bei kompiuterių mokomosios laboratorijos darbuotojus. Centrai taip pat priklauso dar 1989 metais įkurtas Medicinos istorijos muziejus, iki šiol veikęs visuomeniniams pagrindais.

- Prezidentas Valdas Adamkus pakviestas oficialiai atidaryti šią vasarą vykstančią Antrąją Lietuvos tautinę olimpiadą (II LTO) bei tuo pat metu rengiamas šeštąsias pasaulio lietuvių sporto žaidynes (VI PLSŽ).

- Studijuoti Lietuvos aukštosiose mokyklose atvyksta vis daugiau užsienio jaunimo, tvirtina Statistikos departamento specialistai. Šiuo metu Lietuvoje mokosi 363 studentai iš 37 pasaulio valstybių. Tarp jų daugiausia - net 75% - atvykę iš Azijos.

- Lietuvoje sparčiai daugėja besimokančiųjų - įgyti išsilavinimą siekiančių šalis gyven-tojų šiais mokslo metais yra beveik trisdešimčia tūkstančių daugiau negu praėjusiais.

AR PAKLIUS LIETUVA PO GLOBIANČIU NATO SPARNU: GRĮŽUS IŠ TARPTAUTINĖS KONFERENCIJOS TORONTE

Julius Keleras

Šių metų gegužės 2-3 dienomis Toronte, Kanadoje, įvyko tarptautinė Lietuvių Bendruomenių, Lietuvių Jaunimo Sąjungų, Kanados valdžios atstovų bei Lietuvos diplomatų konferencija, skirta Lietuvos išjungimo į NATO klausimams. Konferencijoje pasidalinta mintimis, kaip šiuomet ganėtinai nepalankiomis sąlygomis būtų galima ir privalu organizuoti Lietuvos išjungimą į NATO struktūras, kas visų pirma neleistų pasikartoti 1940 m. įvykiams.

Ukraina, Uzbekistanas. 1997 m. gegužės 27 dieną Paryžiuje NATO ir Rusija pasirašė istorinį susitarimą dėl būsimų santykių plėtojimo. Po kelių dienų Sintroje, Portugalijoje, buvo pasirašyta NATO-Ukrainos charta. 1997 m. liepos mėnesį viršūnių susitikime Madride buvo tariamasi dėl tolesnio NATO plėtimo ir ateities politikos tuo klausimu.

Sutraukta konferencijos eiga

Albinas Vaičiūnas, Kanados LB pirmininkas, konferenciją pradėjo emociu sveikinimu visiems susirinkusiems į talką (pasak kal-

milijardą dolerių, infliacija yra apie 8%, dialogas su Rusija lankstus, išlaikytas, atrodantis patikimai ir nuteikiantis optimistiškai. Islandija, Danija, Norvegija remia Lietuvą atvirai. JAV irgi palaiko Chartą, bet neįsipareigoja tiesiogiai, o duoda politinį išipareigojimą. Pasak Clintono, "mes padėsime jums praeiti pro atviras duris". Tačiau iniciatyva turi būti mūsų rankose, pabrėžė L. Linkevičius. O mes dar nepakankamai darom, neišnaudojam aplinkybių, pirmiausia Lietuvoje. Tie "namų darbai" turės būti padaryti Lietuvoje, reikia išnaudoti lobizmą, bet kokią įmanomą

Konferenciją atidarant: (iš k. į d.) Milda Lenkauskienė, PLB Valdybos vykdomoji vice-pirmininkė, Algirdas Vaičiūnas, Kanados LB Krašto Valdybos pirmininkas, p. Žilinskienė, Irena Ross, konferencijos pirmininkė, Antanas Rašymas, Kanados LB ryšininkas su Kanados visuomene V. Kelerienės nuotr.

Trumpai apie NATO

NATO (North Atlantic Treaty Organization - Šiaurės Atlanto Sąjunga) susikūrė 1949 m., dvylikai nepriklausomų Europos valstybių pasirašius tarpusavio gynybos sutartį. 1952 m. - 1982 m. laikotarpiu dar keturios Europos šalys įsijungė į Sąjungą. Nuo to laiko NATO tęsia pirminius išipareigojimus garantuoti savo narių saugumą. Pasibaigus šaltajam karui ir Europos skaldymui, Sąjunga buvo perstruktūruota, kas įgalino ją dalyvauti bendrame Europos šalių saugumo struktūrų plėtojime. Taip pat ji performavo savo politinę ir karinę sąrangą, kad prisitaikytų prie taikos palaikymo ir krizių įveikimo aplinkybių, bendradarbiaujant su šalimis, kurios nėra Sąjungos narės, bei su kitomis tarptautinėmis organizacijomis. Šiuo laiku 16 šalių priklauso Šiaurės Atlanto Tarybai (Belgija, Vokietija, Liuksemburgas, Ispanija, Kanada, Graikija, Olandija, Turkija, Danija, Islandija, Norvegija, Jungtinė Karalystė, Prancūzija, Italija, Portugalija, Jungtinės Amerikos Valstijos). NATO narės atvėrė kelią naujoms partnerystės ir bendradarbiavimo su kitomis šalimis formoms - taip buvo sukurta Šiaurės Atlanto Bendradarbiavimo Taryba (NACC) ir Partnerystės vardan Taikos organizacija (PfP) bei įsteigta nauja Euro-atlantinė partnerystės Taryba, į kurią, be 16 NATO narių, įėjo Albanija, Armėnija, Austrija, Kazachstanas, Kirgizija, Latvija, Lietuva, Moldova, Lenkija, Rusija, Slovakija, Slovėnija, Švedija, Šveicarija, Makedonija, Tadžikistanas, Turkmenistanas,

bėtojo, to žodžio nėra anglų kalboje). Jei nieko nedarysime dėl Lietuvos įėjimo į NATO, sakė A. Vaičiūnas, Rusijai pateikiame galimybę plėstis į vakarus. Rusija niekad nepažino demokratijos - tą įvertinę, imkims darbų, palikę šone ambicijas bei nesutarimą. Lietuvių tautos ateitis, pasak pranešėjo, tai viso pasaulio lietuvių reikalas, tad būkime užsidege žengti dar vieną didelį žingsnį Tėvynės labui.

Irena Ross, Kanados LB atstovė, pakvietė PLB Jaunimo Sąjungos (JS) atstovą Marių Vygantą perskaityti Valdo Adamkaus ir Vytauto Landsbergio sveikinimus. Po to Milda Lenkauskienė, PLB vicepirmininkė, pabrėžusi, jog PLB-nei priklauso 30 LB-nių, suformulavo konferencijos tikslą - pasidalinti žiniomis bei patirtimi ir veikti per LB, JS, siekiant Lietuvos priėmimo į NATO, kas garantuotų Lietuvai saugumą bei gerovę.

Sekantis kalbėtojas, Linas Linkevičius, Lietuvos specialusis ambasadorius prie NATO Briuselyje, pirmuoju sakiniu padėkojo Kanados LB už konkretų įnašą - puikias patalpas, kuriose galėjo įvykti tokio lygio konferencija. Prelegentas pajaukavo, kad per 10 minučių, skirtų kiekvienam kalbėtojui, sunku integruotis į NATO. Visi dabar laukiame Senato sprendimo Washingtonė. Idant išgirstume mums palankų sprendimą, iš mūsų reikalaujama griežtos motyvacijos, kam mums reikalinga NATO, bei pasirinkti prioritetus. Lietuvos situacija dabar nebloga. BNP (bendras nacionalinis produktas) pasiekė 6,4%, investicijos - 1

Lietuvos atstovas prie NATO Briuselyje, Belgijoje, specialusis ambasadorius Linas Linkevičius

V. Kelerienės nuotr.

įtaką. Tačiau kaip įtikinti kongresmenus - jiems visad pirmiausia rūpės savo valstybės interesai. Mes norim ilgalaikių saugumo garantijų, saugumo mums reikia šiandien. Kurdami netiesiogines saugumo garantijas, mes gerinam savo saugumo situaciją. Dabar reikia mąstyti moralinėm kategorijom, kurios nėra populiarios. Kas yra neapginama teritorija, neapginamumas? Negali būti mažos valstybės su didele nepriklausomybe, nei didelės su maža. Baigdamas kalbėtojas dar sykį pabrėžė, kad "produkcija turi būti gaminama Vilniuje". (tesinys kitame "Darbininko" numeryje)

DARBININKAS -
savaitraštis
lietuviams
Amerikoje
ir svetur

TEL. 718 827-1351

LIETUVOS PEN CENTRO PAREIŠKIMAS

Lietuvos PEN Centro nariai solidarizuojasi su latvių rašytojais ir okupacijų padarinius įveikiančia Latvija. Istorinė patirtis verčia mus tikėti, kad praeitį galima įveikti bendromis pastangomis, nepažeidžiant žmogaus ir tautos teisių.

Alfonsas Bukontas,
Antanas Gailius,
Sigitas Geda,

Almis Grybauskas,
Eugenijus Ignatavičius,
Kornelijus Platelis

Vilnius, 1998.04.17

REIKŠMINGA RUSIJOS PREZIDENTO KALBA

Rusijos Federacijos prezidentas Boris Jelcin Rusijos Užsienio reikalų ministerijoje pasakė 45 min. trukmės kalbą, kurią užsienio reikalų ministras Jevgenijus Primakovas pavadino URM "veiklos programa". Jelcinas pareiškė:

- RF turi vykdyti dinamišką užsienio politiką, kurios išeitimi turi būti 4 svarbūs uždaviniai:
- teritorinio vientisumo išsaugojimas;
- nacionalinio saugumo užtikrinimas;
- visuomenės demokratizavimas;
- reformų vykdymas ir RF ekonomikos integravimas į pasaulio rinką;
- sutartis START-2 turi būti kuo greičiau ratifikuojama, o START-3 - ruošama ir pasirašoma;
- ir esant daugiapoliui pasaulio modeliui galimos grėsmės RF saugumui, jos jau atsiranda, jų gali būti ir daugiau (kokios būtent grėsmės - Jelcinas nekonkretizavo);
- Rusija turi išlikti didžiąja "deržava" ir naujomis sąlygomis jos galimybės įtakoti pasaulinius įvykius žymiai išaugo;
- reikia sumaniai naudotis vieta grupėje G-8;
- Rusija yra suinteresuota tokiu JT atnaujinimu, kuris sustiprintų Rusijos - didžiosios "deržavos" - pozicijas;
- bendradarbiavimas su Europos partneriais (pirmiausia su Prancūzija, Vokietija, Italija, Suomija) darosi vis tampresnis; būtent RF iniciatyvai pakluso ESBO, rengianti Europos saugumo chartiją;
- RF-NATO sąveikos rezultatu turi būti radikalai besikeičiantis NATO;
- NVS yra prioritentinė Rusijos kryptis, už kurią bus atsakinga RF URM;
- RF-JAV santykiuose iliuzijų, perdėtų lūkesčių periodas baigėsi - dabar įsigali lygiateisis bendradarbiavimas; principinių nesutarimų čia yra, tačiau tokiais atvejais RF turi kantriai aiškinti savo poziciją;
- neabejotinas RF užsienio politikos laimėjimas yra ryžtingas posūkis į Azijos - Ramiojo vandenyno pusę;
- tvirta RF pozicija, ginant tėvynainių teises Baltijos valstybėse, jau duoda savo vaisius.

Pirmajame interviu Internetui Jelcin pageidavo, kad Japonija 2000 m., kai baigiasi jo prezidentavimo Rusijoje laikas, užleistų pirmininkavimo G-8 teisę Rusijai.

ITAR-TASS

KOMISIJA TIRS ĮVYKIUS BALTIJOS ŠALYSE

Trijų Baltijos valstybių prezidentai ketina imtis iniciatyvos, kad būtų įsteigta tarptautinė komisija, kuri įvertintų 1939-1991 metų įvykius Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje. Tokios komisijos vertinimas, prezidentų nuomone, labai padėtų objektyviai pažvelgti į nacių ir sovietų okupacijos metais padarytus nusikaltimus, kuriuose nukentėjo ar galėjo dalyvauti ir Baltijos valstybių piliečiai.

Minėtos komisijos įkūrimas aptartas gegužės 12 d. Rygoje vykusiam Lietuvos, Latvijos ir Estijos prezidentų Valdo

Adamkaus, Gunčio Ulmanio ir Lenarto Merio susitikime.

Tų metų istoriniai įvykiai, ypač padaryti nusikaltimai, yra įvairiai interpretuojami. Jais dažnai spekuliuojama politiniais tikslais. Būtent todėl tarptautinė ekspertų komisija turi įvertinti tuos įvykius, po susitikimo spaudos konferencijoje pažymėjo V. Adamkus, kurio iniciatyva šis klausimas ir buvo svarstytas.

G. Ulmanis pareiškė jau artimiausiu metu susitikęs su žinoma Latvijos istorikais ir apsvaistysias tokios komisijos įkūrimo galimybe. ELTA

Į EUROPOS SĄJUNGĄ RUOŠIAMASI PRIIMTI DAUGIAU ŠALIŲ

Austrijos užsienio reikalų ministras Wolfgang Schuessel pasakė, kad ES gali pakviesti daugiau šalių pradėti narystės derybas iki 1998 m. pabaigos.

Austrija, kuri nuo liepos 1 d. pradės pirmininkavimą ES, ketina pasiruošimą ES plėtrai laikyti vienu iš prioritetų ir planuoja, kad kandidatuojančių valstybių pažangos peržiūra bus įvertinta ES susitikime gruodžio pabaigoje Vienoje.

Anot Schuessel, imanoma, kad ES peržiūrės Luxemburge priimtą sprendimą remdamasi Komisijos pateiktais pranešimais. Jo manymu, į derybas pradedančių

valstybių sąrašą galima būtų įtraukti Bulgariją, o tokios šalys kaip Slovakija ir Lietuva turi susikonsultuoti ties tuo, ką joms sako ES. Reuters

VIENAS GERIAUSIŲ NBA NAUJOKŲ

Vidurio puolėjas krepšininkas Žydrūnas Ilgauskas išrinktas į geriausių praėjusio sezono NBA naujokų rinktinę, sudarytą pagal lygos klubų trenerių apklausą. Žydrūnas žaidžia "Cleveland Cavaliers" klube. R

Kredito kortelių sutartys gali keistis

Jau ne kartą esame rašę apie kredito korteles, bet kredito kortelės yra tapę "plastikiniais pinigais", yra plačiai naudojamos ir dar plačiau ir agresyviau reklamuojamos, tad dar kartą pateikiame žinių apie jas.

Milijonai žmonių, turinčių "Advanta" kredito korteles, išgytas paskutiniiais mėnesiais, gavo ir pranešimus - mažus popieriaus lapelius - kartu su mėnesinėmis sąskaitomis, kad jų procentai yra pakelti, kai kuriems klientams net iki 25%. Tiems, kurie tomis kortelėmis jau buvo prisipirkę nemažai prekių, toks pranešimas gali kainuoti keletą šimtų dolerių metuose. Jau daug metų kredito kortelių bendrovės pakeldavo procentus tiems, kurie praleisdavo mėnesinį mokėjimo laiką ar peržengdavo leistiną kredito kortelę pirkti sumą. Dabar, kai kredito kortelių bendrovės turi daug nuostolių dėl pavėluotų ar net nemokamų sąskaitų, kai kurios pakelia procentus tiems klientams, kurie, jų nuomone, gali būti ateityje rizikingi.

Specialistai, kurie seka kredito kortelių bendrovių sąskaitas ir jų klientų sąskaitų mokėjimus sako, kad galite mokėti kredito kortelių sąskaitas laiku ir neperžengti nustatytos kredito sumos, bet jei praleidote vieną mokėjimą už automobilį, ar išsiėmėte per daug kitų kredito kortelių, tai gali būti priežastis, kad jūsų kredito kortelės mokėjimo procentai bus pakelti net iki 24.99%.

Čia keletas būdų, kaip kredito kortelių vartotojai gali kovoti prieš pakeltus procentus.

1. Perskaitykite viską, ką gaunate iš kredito kortelės davėjo. Dauguma bankų įrašo metinius kredito kortelių mokėjimo procentus atskirame lape, kurį pridėda prie sąskaitos. Kartais jie praneša apie pasikeitimus pačioje kredito kortelės sąskaitoje.

2. Saugokite kredito kortelės sutarties kopijas. Kredito kortelės davėjai pasirašo įvairių sutarčių su daug įvairių galimybių ir kartais jie patys nebežino, ką kam nusiuntė. Vienas "Advanta" kortelės savininkas sakė, kad jam buvo pažadėta 9.9% ir garantuota, kad tas procentas nesikeis. Kai bankas bandė jo procentus pakelti iki 16%, anksčiau negu po metų, pirmutinio susitarimo kopija (9.9%) igalino jį kovoti prieš procentų pakėlimą.

3. Sąžiningai mokėkite minimalius mokėjimus laiku ir neperženkite nustatytos kredito ribos. Kredito kortelių davėjai gali panaudoti menkiausią prasižengimą, kad uždėtų jums didelius mokesčius ar pakeltų procentus.

4. Pagalvokite apie savo kredito kortelės sąskaitos užšaldymą. Daugelyje valstijų galite atmesti procentų pakėlimą, parašydami laišką nustatytu laiku kredito kortelės davėjui ir nebeperkant daugiau nieko ta kredito kortele. Tai igalina užmokėti likusį skolos balansą, ankstyvesniu, o ne padidintu, procentu.

5. Paskambinkite bankui ir paprašykite žemesnio procento. Kai kurios kredito kortelių davimo įstaigos bent iš dalies nusileidžia klientui, kuris skundžiasi. Jei galvojate, kad su jumis buvo neteisingai pasielgta, parašykite laišką vyriausiam banko valdininkui. Jei tai nepade-

da, skųskitės vyriausiam banko tikrintojui (bank regulator). Federalinės valdžios kontroliuojamiems bankams skundai gali būti duodami per Comptroller of the Currency, kuris priklauso U. S. Treasury įstaigai. Skundus dėl valstijų kontroliuojamų bankų rašykite "The Banking Department" ir siųskite į ten, kur tas bankas turi savo pagrindines raštines.

6. Pagalvokite apie kitos kredito kortelės įsigijimą. Jei turite kitų kortelių ar kito tipo sąskaitų keliuose kituose bankuose, paklauskite, ar jie negalėtų jums duoti specialų patarnavimą, kad jūsų anos kredito kortelės balansas būtų perkeltas į jų kortelę. Pagalvokite ir apie žemo procento kredito kortelės pasiūlas, kurias gaunate paštu, bet pasitikrinkite, kokie procentai bus po įvadinio laikotarpio.

7. Pagalvokite ir apie jūsų kredito kortelės skolos visišką apmokėjimą. Daugeliui žmonių būtų naudingiau panaudoti santaupų dalį ar žemo procento "home equity" paskola, kuri turi ir mokesčių nurašymo galimybių, apmokėti kredito kortelės skolas.

8. Gali būti išmintinga turėti 2 kredito korteles. Jei vienai pakelia procentus, tada ją užšaldyti ir naudoti kita.

Perkant kredito kortelėmis, reikia būti santūriems ir protingiems. Kredito kortelės yra patogios, nes nereikia nešiotis daug pinigų. Tačiau silpnavaliams žmonėms tai gali būti pražūtinga, nes, negalvojant ir visko norint, galima labai greitai praskolinti. Geriausiai ir protingiausiai daro tie, kurie perka kredito kortele tik tiek, kiek žino, kad mėnesio gale galės visą paskolintą sumą sumokėti. Todėl atsargiai su lengvai gaunama kredito kortelės paskola, nes, neuosaikiai ją naudojant, galite labai brangiai už perkamus daiktus mokėti.

KAIP GAUTI ŽEMO PROCENTO KREDITO KORTELE?

Jei jūsų kredito kortele padaryta skola yra labai didelė, pagalvokite, ar ne laikas perkelti tą skolą į žemo procento kredito kortelę?

Jei turite 10,000 dolerių kredito kortelės skolą, skirtumas tarp 12.9% ir 17.9% reiškia 500 dolerių santaupų per metus. Žinoma, geriausias būdas sutvarkyti skolą yra užmokėti ją kaip galima greičiau. Bet jei jums yra sunku su pinigais, ir greitai nenumatote pakėlimo tarnyboje, čia keletas patarimų, kaip išgyti žemo procento kredito kortelę.

1. Norint gauti daugiau informacijos apie žemo procento kredito kortelę, rašykite RAM Research, P. O. Box 1700 (College Estate), Frederick, MD 21702. Taip pat galima gauti daug informacijos WEB tinkle: www.ramresearch.com/cardtrak.htm/

arba www.bankrate.com

2. Pasiteiraukite tų valstijų bankuose, kurios turi lupikavimo įstatymus, pvz., Arkansas, kur kredito kortelės procentai yra įstatymais apribojami.

3. Būkite kantrūs, prašydami žemo procento kredito kortelės, nes tokių kortelių prašymų jie gauna labai daug iš įvairių JAV valstijų. Dažnai bankai, kurie siūlo žemo procento korteles, yra maži ar vidutinio didumo ir dėl to prašymo procedūra užtrunka ilgiau.

4. Kai prašote žemo procento kredito kortelės, neminėkite, kad norite perkelti savo kitos (su aukštu %) kredito kortelės skolas į žemo procento kortelę. Yra bankų, kurie nenori, kad jų išduodamos kredito kortelės būtų naudojamos tam tikslui. Sužinokite, ar tokia senjojo balanso perkėlimo galimybė į naują kortelę yra įmanoma.

5. Darykite viską, ką galite, kad sumažintumėte skolą. Žemo procento kredito kortelių davėjai ieško klientų, kurie nėra apsirovę skolomis ir turi gerą santykį tarp savo pajamų ir išlaidų (mažiau negu 35% iki 40%).

6. Uždarykite tas kredito kortelių sąskaitas, kurių nenaudojate. Tai pagerins jūsų kredito istoriją.

7. Neprašykite naujų kredito kortelių keletą mėnesių prieš prašant žemo procento kortelės. Kiekvieną kartą, kai prašote kredito, būsimasis davėjas peržiūri - teiraujasi apie jūsų kredito istoriją. Jei per trumpą laiką yra daug tokių pasiteiravimų, tai gali

atrodyti, kad esate desperatiškoje padėtyje.

8. Sumokėkite kredito kortelės skolą, jei ji yra arti jums duotos kredito ribos, nes tai kredito kortelių bendrovėms yra lyg "raudona vėliava", reiškianti pavojų.

Kaip matote, yra sunku, pasidarius skolos, ja atsikratyti - išmokėti. Stenkitės gyventi taip, kaip jūsų pajamos leidžia, o ne taip, kaip norėtumėte, kaip jūsų laki fantazija jums diktuoja. Šiuo metu, kada visi verslininkai siūlo kredito korteles, daug žmonių yra labai prasiskoline, moka didelius procentus skolintojui. Tie, kurie skolina, tiems labai patinka didelės skolos, jie gauna didelį procentą - tai jų uždarbis. Skolininkui tai yra labai sunku, kartais norint užmokėti kredito kortelės mėnesinius mokesčius, nelieka pinigų kasdieniniam pragyvenimui. Žmonės skelbia bankrotą. Juo daugiau žmonių bankrutuoja, tuo daugiau kyla paskolų procentai, ir tas skolas padengia žmonės - skolintojai, o ne verslininkai. Neprasiskolinkite.

Naudotasi
medžiaga
iš

"Chicago Tribune",
1997.10.13.

Aldona Šmulskštienė
ir
Birutė Jasaitienė

Pertvarkyti Lietuvos kino teatrai traukia žiūrovus

Rekonstravus kino teatrą "Saulė", šiauliuose taip pat bus modernus kino teatras. Tokie kino teatrai jau yra Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje. "Saulės" kino teatre bus įrengta moderni garso stiprinimo ir atkūrimo aparatūra, automatizuotas kino projektorius, drabužinė, kavinė, atnaujinta 850 vietų žiūrovų salė. Gegužės 30 dieną atidarymo proga

bus rodomas Hollywood'o filmas "Titanic". Šiaulių kino teatras per 5 metus turės gražinti 900 tūkst. litų paskolą. Paskolą bus įmanoma gražinti, jei kiekviename seanse apsilankys vidutiniškai po 170 žiūrovų. Iki šiol kiekviename seanse vidutiniškai apsilankydavo apie 100 žiūrovų. Manoma, kad tai realu.

R

Pamaldas Karaliaučiaus (dab. Kaliningradas) katalikų bažnyčioje laiko lietuviai kunigai Anupras Gauranskas (kairėje) ir Andrius Eidintas R. Šuikos nuotr.

Žymioji Karaliaučiaus (dab. Kaliningradas) Katedra, karo ir pokario laikotarpiais griauta ir niokota, pagaliau pradėta restauruoti R. Šuikos nuotr.

Investuotojai tikisi permainų

Lietuvos ekonominės plėtros agentūra (LEPA) apklausė užsienio investuotojus Lietuvoje. Sužinota, kad net 87% investuotojų vėl investuotų į Lietuvą. Pernai į šį klausimą teigiamai atsakė 83%. 40% investuotojų yra investavę ir į kitas Rytų bei Vidurio Europos valstybes ir jie buvo patenkinti Lietuvos Vyriausybės pastangomis valdyti ekonomiką 1997 metais. Jie mano, kad kitose šalyse verslo sąlygos panašios. Investuotojai palankiai mini kvalifikuotą ir nebrangią darbo jėgą, palankią geografinę padėtį, politinį stabilumą, gerą susisiekimą su Vakarais, fiksuotą lito kursą bei aplinką reklamai. 76% apklaustųjų nurodė, kad jie reguliariai apmoko personalą bei naudojasi vietos mokymo įstaigomis. Dauguma apklaustųjų mano, kad ES sprendimas nepradėti su Lietuva derybų dėl stojimo į šią organizaciją drauge su pirmosiomis šalimis neturėjo įtakos investuotojų planams nei Lietuvoje, nei Vidurio Europos šalyse. Kita vertus 45% apklaustųjų mano, kad tai šiek tiek sumažino Lietuvos patrauklumą investuo-

tojam. Investuotojai patenkinamai vertina maitinimo įstaigas, kultūros renginius, apgyvendinimo sąlygas bei transporto sistemą, tačiau telekomunikacijos, informacija užsienio kalbomis, sąlygos sportuoti, jų nuomone, galėtų būti geresnės. Investuotojų nuomone, valdininkai turėtų skatinti užsienio kapitalo atėjimą į Lietuvą, o ne kurti biurokratinis barjerus.

LR

Lietuva ruošiasi pasaulinei parodai

Lietuva ruošiasi didžiausiai šio šimtmečio pasaulinei parodai EXPO-98. Iki parodos atidarymo Portugalijos sostinėje Lisabonoje liko kelios dienos. Pagrindinė Lietuvos ekspozicijos rengėja - Aplinkos apsaugos ministerija. Parodos devizas - "Vandenynai - ateities kartoms". Lietuva parodoje pristatys Klaipėdos uostą, valstybės ekonomiką, turizmo perspektyvas. Nacionalinė Lietuvos diena parodoje numatyta gegužės 27-ąją.

R

NEW JERSEY SENTRY REALTY, INC. 33 E. Railroad Ave., Jamesburg, NJ 08831. Tel.: (732) 521-1611. FAX 732-521-0034. Jei norite pirkti namą, žemės plotą, komercinį pastatą ar nuomoti namą puikioje Centrinėje New Jersey dalyje, maloniai kviečiame kreiptis į NJ Licensed Real Estate agentę ZINERĄ A. MACYS (kalba lietuviškai). Namų tel.: (732) 521-5556 arba (732) 521-1916. Centrinė New Jersey dalis yra puiki vieta gyventi tiek jaunoms šeimoms, tiek pensininkams. Geros mokyklos. Patogus susisiektis su prekybos centrais ir darbais. Gerai žinomos pensininkų namų bendruomenės.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Papildomas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: sigcycle@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoji vietoj - OHLERT-RUGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigą kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniui pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJĄ
ir jos spaudą paremkime dabar:
pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-
per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI I VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ISTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

**fasolino
MEMORIALS**

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282 ; 326-3150
- TAI MŪSŲ VIENINTĖLĖ VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALE -

+

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Periodicals postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —
Rankraščiai taisykloms Redakcijos nuostatai

Kritusius didvyrius prisimenant

Pagarba mirusiems tiek pat sena, kaip ir žmogus. Tai liudija pačios seniausios žinios, kurias išskaitome ne tik tai raštuose, bet ir kapinėse. Žmonių daugumo visada buvo ir tebėra tikima, kad mirusieji tikrai persikelia į kitą gyvenimą, kad jie yra prisimintini ir gerbtini, rasi net daugiau negu juos palaidojusieji, kurie taip pat bus palaidoti.

Visuotinio įsitikinimo, kad esąs kitas gyvenimas, negalima grįsti tikrai mirties baime ar palikusių liūdesiu, mylimam asmeniui mirus. Didelis gaudulys, tiesa, neleidžia apsiprasti, kad jau nesame kartu, ir didelė yra paguoda tikėti, kad išsiskirta ne visam laikui. Tikėjimas į pomirtinį gyvenimą turi stipresnį pagrindą. Kas yra visuotiniu būdu ir visais laikais tikima, laikoma teisingu dalyku. Šią tiesą teigia kiekviena religija, ne vien krikščioniška. Krikščionybė pomirtinį gyvenimą dar pagrindžia Dievo apreiškimu. Šventojo Rašto žodžiais ir pats Kristaus prisikėlimas patvirtina, kad su šia žeme žmogaus gyvenimas nesibaigia.

Pirma mūsų išėjusieji gyvena. Jie gyvena kitame pasaulyje, kurio gyviesiems neduodama regėti, ir jie gyvena gyvųjų prisiminimuose.

Mirusius prisiminti krikščionių tikėjimas laiko gyvųjų pareiga, nes vienus ir kitus sieja nenutraukiamu ryšiu, jungia tikinčiųjų dvasiniu bendravimu. Prisiminti savo artimuosius, be tos pareigos, šeimai ir giminei yra dar reikalavimas meilės, kuri gyvuosius jungė. Ji lieka ir toliau nemari. Prisiminti savo tautos žmones, pirma mūsų iškeliavusiųs, tautai yra jos būties reikalas.

Tauta gyvena ne tik šia diena. Ji laikosi tolimesniam praeitimui, kurioje veikė ir savo darbais žymėjosi jos senoliai, sudarę mums pagrindą būti tauta. Laikomės jų palikimu ir jų kapais, nes "mirusiųjų pelenai yra kūrė tėvyne" (Lamartine). Mūsų senoliai ir didvyriai savo meilėje tėvynei sudegė, kad mes toliau ją degtume. Už jų darbą ir auką lenkiame jų kapams, paminklams. Klostome juos gelėmis mirusiųjų pagarbai.

Mirusieji tautos veikėjai, kūrėjai ir kariai, kuriuos prisimindami atžymime įvairiais pagarbos ženklais, "tartum atgyja ir gyvena naujųjų kartų sieloje" (A. Maceina). Jie mus moko, išpėja, ragina ir peikia. Ir tos pamokos bei išpėjimai mūsų priimami su didesne pagarba ir išiklausymu, negu dar gyvųjų asmenų. Šių žodis dar gali būti mainus, o mus palikusiųjų - jau nesimainas. Girdime ir vertiname jį pro nubėgusius metus, kurių pakeisti negalime, bet galime pasimokyti.

Priešas, kuris tykoja pavergtąją tautą pražudyti, puola ne tik gyvuosius, bet ir mirusius. Šie jam yra pavojingi savo bylojimu apie tautos praeitį, jos garsius žygius ir pergales; jie darosi pavojingi ir dėl pagarbos, kuria gyvieji apsupti dar stipriau, negu laisvės laikais. Dėl to nelaisvės laikais griunami ir niekinami mirusiųjų paminklai ir jų kapai; trinami jų vardai iš pastatų; braukiami iš knygų. Ar viso to nebuvo daroma okupuotoje Lietuvoje? Ar visa tai nereiškia, kad mirusieji tebeturi savo dalį kovoje už tėvynę? Mums visa tai reiškia, kad savo tautos mirusius turime dar labiau kelti ir gerbti.

Vainikų diena šiame krašte yra skirta mirusiųjų prisiminimui. Tebūna ji mums jungties diena su savo artimaisiais, savo tautos asmenimis ir šio krašto laisvės ir gerovės kūrėjais, kurie jau iškeliavo pirma mūsų. Ant jų kapo dedame gyvųjų gėlių vainiką, kaip mūsų pagarbos ir meilės išraišką.

Marcijona Kojelienė

MANO
PRISIMINIMAI

4

Žinoma, visą savaitę nemiegojusi, nesipraususi, mažai valgiusi, baisiai ir atrodžiau. Vėl rėkia: "Moki rusiškai, tik nenori kalbėti". Aš sakau, kad tik moku pasakyti "da", "pojdjom", o daugiau nemoku. "Tu buvai baltoji partizanė", kaltina. Aš sakau, kad nežinau, kas tas "balta-sis partizanas", "aktyvistas prieš Sovietų Sąjungą". Ar kad bolševikų kareivius visą savaitę slapta valgydinau, kai vokiečiai užėjo? Mane pravardžiuojo.

Tardytojas rusiškai sargybiniams pasakė išvesti. Nuvare atgal į rūsį, tik labai mažą. Šiltas buvo, nuo lubų varva vanduo. Matyt buvo pilnas prikimštas kalinių, nes

Marcijona Kojelienė prie dukters ir vyro kapo Rasų kapinėse Vilniuje 1962 m.

Ar tokie baisūs tie tarptautiniai žodžiai?

Algirdas Sabaliauskas

Pastaruoju metu Amerikos lietuvių spaudoje dažnai rašoma apie Lietuvos spaudos lietuvių kalbos bėdas, ypač priekaištaujama, kad čia per daug vartojama vadinamųjų tarptautinių žodžių. Į šį karą įsijungė ne tik paprasti skaitytojai, savo gimtosios kalbos mylėtojai, bet ir rimti kalbininkai. Štai žymus kalbininkas, ilgametis Rochesterio universiteto profesorius, geras mano bičiulis Antanas Klimas parašė laišką net pačiam "Gimtosios kalbos" redaktoriui Aldonui Pupkiui, kuriame priekaištauja, jog viename "Gimtosios kalbos" straipsnio puslapyje pavartota net 33 "tarptautiniai" žodžiai. Antaną Klimą toks svetimybų antplūdis net "vemi verčia", nes jis ne taip seniai "Pasaulio lietuvyje" rašęs, jog "Lietuvos kalbininkai jau seniai kovoja su plūstančiais svetimais žodžiais". Tiesą sakant, A. Klimo surasti apie 33 žodžiai tai dar nėra rekordas: aš viename "Gimtosios kalbos" puslapyje esu suradęs ir 49 tokius žodžius. Svarbu, kur ir kokiam reikalui tie tarptautiniai, ar kaip kitaip mes juos pavadin-sime, žodžiai yra vartojami.

Tarptautiniais žodžiais mes paprastai vadiname bent kelių kalbų (tarp jų ir pasaulinių) pasiskolintus žodžius, žymincius bendras kultūros, mokslo, technikos sąvokas. Kartais sunku yra nustatyti ribą tarp tarptautinio žodžio ar paprasto svetimžodžio. Kai kuriose kalbose apskritai tarp šių žodžių nieškosima kokios nors ribos. Pavyzdžiui, "Tarptautinių žodžių žodynas" vokiečiams yra "Fremdwörterbuch" ("Svetimų žodžių žodynas"), lenkams - "Słownik wyrazów obcych". Net ir pirmasis lietuviškas, Jurgio Šlapelio parengtas tarptautinių žodžių žodynas vadinosi "Svetimų ir nesuprantamų žodžių žodynelis. Skaitytojams palengvinimas" (Tilžė, 1907).

Tarptautiniai žodžiai i

lietuvių kalbą atėjo kartu su raštu, su krikščionyste. Štai ir pirmosios lietuviškos knygos pavadinime jau randame tarptautinį žodį katekizmas ("Katekizmas" prasti žadei, maksas skaityma rašta ir giesmės dėl krikščianystės bei dėl bernelių jaunų naujai suguldytas").

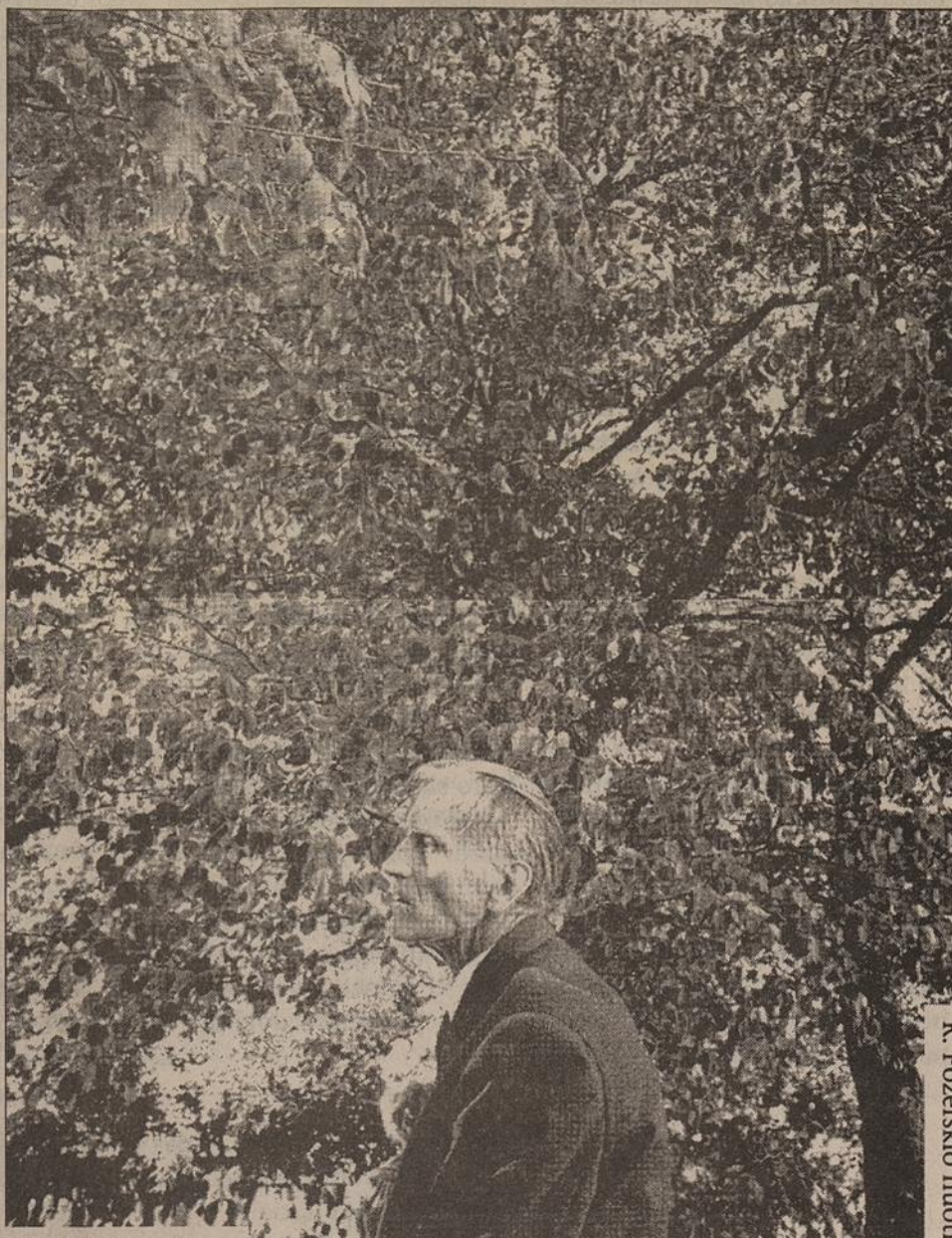
Ne visi mūsų senųjų raštų autoriai vienodai mėgo tarptautinius žodžius ir kitas svetimybės. Ypač jų nemėgo pirmojo lietuvių kalbos žodyno autorius Konstantinas Širvydas. Filosofiją jis vadino *protomeile*, filosofą - *protomeiliu*, melancholiją - *paniūryste*, fantaziją - *vaizdare*, teatrą - *stebuklyne*, pedagogą - *vai-kavedžiu*, cukrų - *nendrių medumi*, papūgą - *paukščių Indijos* ir t. t.

Dažnai tarptautinius žodžius įvairiais naujadarais keitė ir aušrininkai. "Aušroje" randame šiandien mums gana keistai atro-

dančius žodžius: *oramieris* 'barometras', *šiltamieris* 'termometras', *apšvietumas* 'civilizacija', *senraštviētė* 'archyvas', *rašliava* 'literatūra', *juokžaislis* 'komedija', *daidalius* 'artistas', *žemaprašis* 'geografija' ir kt.

Kai kurie mūsų kultūros veikėjai, pirmiausia čia minėtini Stasys Dabušis ir Antanas Vireliūnas, tarptautinius žodžius pakeisti lietuviškais naujadarais buvo pasiryžę ir po Lietuvos nepriklausomybės atgavimo (1918 metais). *Energiją* buvo siūloma keisti *agna*, *biografiją* - *buitpieša*, *genijų* - *didžkuriu*, *nekrologą* - *mirčio-ra*, *istoriją* - *būtove*, *kultūrą* - *idarbe*, *literatūrą* - *raštuomene*, *elektrą* - *gintra*, *astronomiją* - *dangūtyra*, *trigonometriją* - *trikampjomata* ir t. t.

Negalėtume pasakyti, kad visi čia siūlomi naujadarai yra blogi. Puikiausiai prie jų galėjome priprasti. Juk, pavyzdžiui, islandai tokioms sąvokoms kaip elektra, telegrafas, fizika, kultūra, matematika, gramatika vartoja savus

Susikaupimas

islandiškos kilmės žodžius ir nieko bloga ten neatsitinka. Pagaliau ir kai kurie lietuvių istorikai neseniai atgaivino žodį *būtove* (plg. populiarią Lietuvos televizijos laidą *būtoves slėpiniai*) ir niekam jis ausies neraižo.

Tačiau ar verta visada bijoti tarptautinių žodžių? Nebijoję tarptautinių žodžių ir mūsų bendrinės kalbos tėvas Jonas Jablonskis. 1925 metais paskelbė tame straipsnyje "Naujieji mūsų terminai" jis rašė: "Terminologų kalami vis nauji terminai (...) Man, seniui, net galva ima sukstis besikaitant įvairius šiuos terminus rinkinius ar projektus (...) Komisija bus nusidirbusi ar iš savo vagos kiek iškrypusi. Juk ėmė vartoti gyvenime ir raštuose "tarą, tyrą, nagrą, plokščiai pjūvimą stotą, moksni, mokslavimą, mėtą, lygderą" ir kitus tokius žodžius naujam reikalui, naujo turėsimo darbo, kol įprasim juos kaip reikiant vartoti, o įpratę turėsime vėl iš naujo mokytis raše kur tuos savo mestuosius dabartinius žodžius" (Jablonskio raštai, Kaunas, t. IV, p. 307-308).

Šiandien, kai tokia intensyvi mokslo, technikos raida, kai bendraujame su įvairių tautų žmonėmis, kai mokomės jų kalbų, tarptautiniai žodžiai yra mums geras pagalbininkas, ir vengti jų tikrai nederėtų. Šie žodžiai (dažniausiai jiems pradžią davė graiku, lotynų kalbos) yra tūkstantmetinis Europos kultūros palikimas, ir mes turime teisę šiuo palikimu naudotis. Tačiau nėra jokio reikalo kišt tarptautinį žodį ten, kur turime savą lietuvišką kilmės žodį.

Amerikos lietuviai nemėgsta tarptautinių žodžių turbūt ir dėl to, kad šie žodžiai jiems primena atitinkamus anglų kalbos žodžius, o anglų kalba šiuo atveju yra pagrindinis jų lietuvių kalbos "priešas" kaip lietuvių kalbai Lietuvoje neseniai toks "priešas" buvo rusų kalba. Todėl ir suprantamas noras vengti žodžių, kurie yra aktyviai vartojami gimtajai kalbai pavojų keliančiose kalbose.

Profesorius Pranas Skardžius, jausdamas savo tautiečių Amerikoje nuotaikas, parašė ir specialų veikalą "Lietuviški

(nukelta i 4 psl.)

baisi smarvė, mat gamtos reikalus reikėjo ten pat atlikti. Atsigulčiau priepat durų ir kišu nosį po durimis, kad oro kiek gačiau.

Kai mus vežė iš Luokės, Kostelis beveik įkandinė Telšius atvažiuo ir galvojo ką daryti, kad mane išgelbėtų. Nuėjo pas daktarą ir prašė mane apžiūrėti, nes mama yra ligota. Tas daktaras buvo žydas, vokiečių laikais išgelbėtas Žemaičių Kalvarijoje. Daktaras pasakė, kad jos čia ilgai nelaikys. Vargšas Kostelis nežinojo, kad prie kalinių niekas negalėjo prieiti. Vėliau jis sakė galvojęs eiti pas prokurorą, bet apsisprendęs eiti namo, ir tegu Elzelė čia atvažiuoja. Ji galėsianti prokurorą geriau paveikti, o su juo išvis gali nekaltėti.

Rūsijų langeliai buvo užgriozdyti plytomis, kad kaliniai negalėtų matyti, kas vyksta kieme. Bet aš užtikau vieną mažą skylutę, ir sėdžiu prilipusi ir matau vaikščiojančius žmones. Matau pažįstamus. Nuliūdę. Matau ir Kostelį. Vaikšto duonos papentėlių po pažastimis pasikišęs. Jis norėjo prašyti, kad mamai perduotų. Bet kas leis! Tada nuėjo į Kuriją pas kanauninką Juodaitį ir užprašė šv. Mišias. Juodaitis dabar neseniai mirė. Amžiną atilsį. Nežinau, kiek metų iškankintas grįžo iš Sibiro. Kelerius metus buvo laikomas namų arešte Šiauliuose. Neleido pareigų eiti. Galų gale buvo paskirtas vikaru į Kražius. Neprisimenu, kiek metų ten išbuvo. Mirė nuo infarkto. Jo brolis daktaras apie tai sakė.

Dabar vėl apie save. Kostelis grįžo į namus ir kitą dieną atvažiuo Elzytė. Ji su Leipiene nuėjo pas prokurorą prašyti, kad išleistų motiną. Motina sena, serganti - paimkit mane jos vietoj. Elzelė vėliau sakė, kad prokuroras viską užsirašęs, ką ji kalbėjusi. Pasakė, kada ateiti, ir gausianti atsakymą. Leipienė iš paežerėsėjo kalbėti dėl savo žento, kuris įrgi buvo suimtas. Ką ji kalbėjo, prokuroras nesirašė. Tai buvo šeštadienis, ir tą pačią dieną žentą su kitais išvežė. Elzelei buvo pasakęs ateiti antradienį. Tomis dienomis buvo masiniai areštai ir vežimai. Bet tą pačią dieną, šeštadienį, sužvanga mūsų durų geležinė štanga, ir į mūsų rūsį įeina raudonas sargybinis. Baisu, ką pasakys. Aš sėdėjau ant savo kuprinės ant cementinių grindų. Sargybinis sako: "Kojelienė, imk savo vieščius ir einam", galvoju, gal jau šaudyti, bet nebaisu. Varo mane į gatvę. Reikėjo nusileisti aukštu skardžiu. Pavirtau ir tiesiog nuriedėjau nuo skardžio.

O tų raudonųjų apstoje visi šaligatviai, kiti vaikšto ir keikiasi: "Ko tu, sene!" Rodės, kad ir spjaudėsi į mane. Bet aš nekreipiu dėmesio ir nepykstu nė ant vieno. Jau kalėjime, gulėdama ant pliko cemento, visiems atleida. Tik prašiau Dievo, kad man atleistų, ir tiems, kurie mane skriaudė. Ant cemento šalta. Jaunesni užmigdavo, o man šalta, tad vaikštau pasilaikydama į balkį, kad galva nesidaužytų. Taigi mane nuvarė į tą pačią kamerą, kur aną naktį tardė. Aš atsisėdau į tą pačią kėdę, kurioje tada sėdėjau. Įeina tas pats bailsas vyras ir sėdasi už staliuko. Žiūriu, kad mano pasą lanksto. Pagalvoju, kad gali išleisti, jei mano pasas jo rankose. Tada rusiškai pasakė: "Aš tave išleidžiu, tik niekad nesakyk nei savo vaikams, nei vyru, kas buvo liudininkai. Nei apie tardymą". Nors viską supratau, bet pasakiau, kad nesuprantu, nes ir per tardymą sakiau rusiškai nesuprantanti. Pašaukė vertėją ir vėl pakartojo tą patį ir dar pridėjo: "Jei pasakysi, vėl būsi suimta". Parašė kokį tai raštą ir liepė pasirašyti. Tada išleido. Išeinu. Visi raudonieji, kurie ką tik spjaudė ant manęs, žiūri, kad einu be sargybinių. Buvo jau pavakarys. Nuėjau pas Sukauskį ir pernakuvoju. Rytą nuėjau į bažnyčią, ir negaliu patikėti, kad niekas manęs neseka, niekas neina paskui. Ir bažnyčioje būnu, kur noriu. A. a. klebonas Pilipavičius rinko pinigų. Priėjęs prie manęs pakvietė klebonijon pietų. Nuėjau. Visa Kurija žinojo, kad aš kalėjime, o dabar atsiradau bažnyčioje. Jiems buvo įdomu. (Kun. Pilipavičius vėliau pasijuto nesaugus ir kur tai pasišalino. Kai mirė, atvežė į Telšius laidoti.)

Po pietų kas tai mane parvežė į namus. Nebeprisimenu. Kai aš įėjau, visi nustebo. Nesitikėjo, kad išleis. Žinoma, buvo daug džiaugsmo. Kostelio nebuvo. Išėjęs pas savo šeimą. Aš prašau Jokubą, kad tuoj važiuotume jam pasirodyti. Noriu greičiau. Mačiau, kaip jis nervinosi, ir man buvo labai sunku. Luokėje Kostelis kelis kartus per dieną ateidavo aplankyti. Laisvai visus prileisdavo.

Tą patį vakarą nuvažiuoju į Drūkteniškės, kur buvo Kostelio šeima, bet jo neradom. Išėjęs į Kražius pas Eleną. Bet netrukus jie su Elenyte parvažiuojo. Elenytė buvo žadėjusi važiuoti pas mus, bet kai mane rado, nebevažiuojo. Grįžo į Kražius. Kiek džiaugsmo, kai

(nukelta i 4 psl.)

■ Gegužės 11 d. įvykdytus 3 Indijos požeminius branduolinius bandymus pasmerkė tarptautinė bendrija. JAV ir Japonija pareiškė, kad svarsto galimybę paskelbti Indijai ekonomines sankcijas. JAV prezidentas Bill Clinton Indijos branduolinius bandymus aptarė telefonu su Rusijos vadovu Boris Jelcin. Rusijos užsienio reikalų ministras Jevgenij Primakov pareiškė, jog mažai tikėtina, kad Maskva paskelbtų sankcija Indijai. RF URM paskelbtame pareiškinge reiškiamas susirūpinimas; Indija kviečiama prisijungti prie branduolinio ginklo neplatinimo sutarties.

■ Vakarų Europos Sąjungos (VES) 28 valstybių užsienio reikalų ir gynybos ministrai priėmė deklaraciją, kurioje pabrėžiama VES - Rusijos Federacijos santykių strateginė svarba ir reikšmė Europos saugumo architektūros plėtrai, taip pat VES ir Ukrainos dialogo svarba.

■ Baltijos valstybių (BV) prezidentai susitikime Rygoje pasmerkė Rusijos daromą politinį ir ekonominį spaudimą Latvijai ir pažymėjo, kad ši kartą buvo aiškiai pademonstruota BV vienybė. Prezidentai priimtame bendrame pareiškinge taip pat pažymėjo, kad Rusijos daromas spaudimas skatina Baltijos regiono šalių vienybę. Prezidentai susitarė visose trijose valstybėse įsteigti komisijas, kurios įvertintų tragišką BV istorijos raidą nuo 1939 iki 1991 metų, ypač Antrojo pasaulinio karo metu, nustatytų sovietų ir nacių vykdytų masinių žudynių, trėmimų ir persekiojimų pasekmes Latvijai, Lietuvai ir Estijai. Baltijos valstybių prezidentų teigimu, daug kas gerai nesupranta nacių ir sovietų okupacijos metų siaubo. Buvo nurodoma, kad vienas BV bendradarbiavimo prioritetų yra bendradarbiavimas gynyboje, ja tinkamai finansuojant.

Ar tokie baisūs tie tarptautiniai žodžiai?

(atkelta iš 3 psl.)

tarptautinių žodžių atitikmenys" (Chicago, 1973). Jame skelbiama daugybė gražiai sudarytų naujadarų ar šiaip žodžių, galinčių pakeisti atitinkamus tarptautinius žodžius. Pr. Skardžius kategoriškai neprieštarauja tarptautinių žodžių vartojimui. Jis rašo: "Į visus čia teikiamus žodžius reikia žiūrėti ne kaip į kitus autoriaus siūlymus, bet kaip į medžiagą, kuria skaitytojai gali individualiai pasinaudoti pagal reikalą ir skonį" (p. 7). Tačiau kažin ar šiandien daug atsiras tokių, kurie boksą būtų linke keisti kumštynėmis, terminą - įvardu ar prizmę - briauniu.

Tarptautinius žodžius labai lengvai iš vartosenos išstumia savi naujadarai, kai kalbos vartotojas junta, kad jie yra patogesni, ekonomiškesni. Štai Amerikos lietuvių sukurtas naujadaras *skaidrė* be jokio vargo net ir jų senoje tėvynėje pakeitė griozdišką diapozityvą. Taip pat Amerikos lietuvių išrasta, tiesa, ne visiems jiems patinkanti *žiniasklaida* baigia išvaryti kitą gremėzdą *masinės informacijos priemonės*.

Amerikos lietuviams labai

nepatinka Lietuvoje plačiai vartojamas būdvardis *nacionalinis*. Jį siūloma keisti *tautinis* ar *valstybinis*. Čia yra sudėtingesnis dalykas. Žodis *nacionalinis* lietuvių kalboje išgalėjo kiek kitokia reikšme negu *tautinis* ar *valstybinis*. Tai yra kiek platesnė sąvoka. Lietuvos nacionalinė filharmonija ar Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka mums tam tikra prasme nėra susijusi vien tik su lietuvių tauta, bet ir kitomis Lietuvoje gyvenančiomis tautomis. Lietuvos nacionalinė futbolo rinktinė ar Lietuvos nacionalinis orkestras tai nėra bendrijos, kurias, tarkim, sudaro vien lietuvių tautybės žmonės. Todėl ir žodis *tautinis* čia nelabai tiktų. Žinoma, ne paslaptis, kad tokia būdvardžio *nacionalinis* vartoseną lietuvių kalboje daugiausia išgalėjo dėl rusų kalbos įtakos. Tačiau kažin ar vertėtų tokios vartosenos atsisakyti.

Taigi tarptautinių žodžių bijoti nereikėtų. Bet vartokime juos ten, kur jie tikrai reikalingi: kiekvienas kraštutinis yra blogas patarėjas.

Laiškai lietuviams

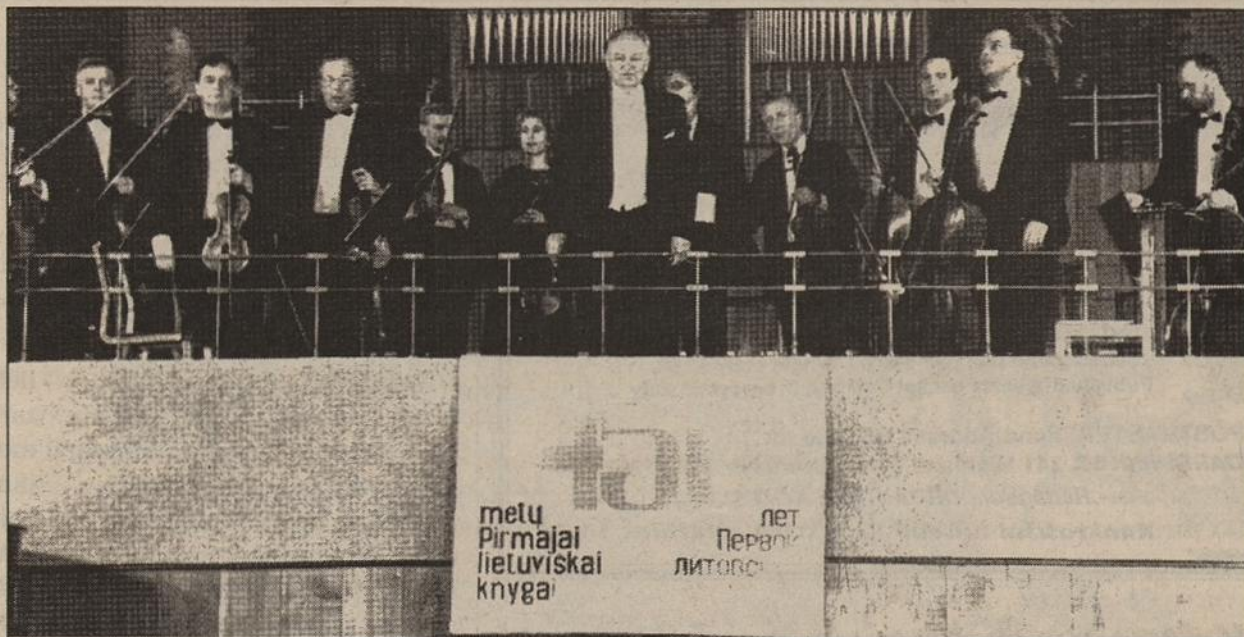
Pavasarij Kaune pinga butai

Pasak nekilnojamojo turto keikvių, butai Kaune brangiausi žiemą, o pavasarį ir vasarą jie ima pigti. Palyginus su praėjusiais metais, Kaune šimet butai buvo 10% brangesni. Brangiausi butai - miesto centre. 1 kambaryo butas vidutiniškai kainuoja 10 tūkst. dolerių, bet kadangi jų mažai, tenka mokėti net iki 12 tūkst. dolerių. 2 kambarių butą Laisvės alėjoje galima įsigyti už 20 tūkst. dolerių, Kęstučio ir Donelaičio gatvėse - už 18 tūkst. dolerių.

Naujuose rajonuose priklausomai nuo kambarių skaičiaus butai kainuoja nuo 8 iki 20 tūkst. dolerių. Pastebėtina, kad 4 kambarių butai pigesni nei 3 kambarių. Pastaruoju metu Žaliakalnyje brangiausi butai Saulės, Varpo ir Gražinos gatvėse. 3 kambarių butas čia kainuoja 16-20

tūkst. dolerių. Šiuo metu didėja ir nuosavų namų kainos, tačiau tik ne dideliu, sovietmečiu statytų "pilių", kurias išlaikyti neapsimoka net turtingiems žmonėms. Maždaug 150 kv. m namas, kurio gera šiluminė varža, šalia yra 8-10 arų sklypas, Žaliakalnyje kainuoja 70-100 tūkst. dolerių. Kitur Kaune tokie namai pigesni. Tolydžio brangsta žemės sklypai miesto centre, Žaliakalnyje ir gražaus gamtovaizdžio vietovėse - Lampėdžiuose, Panemunėje, Vičiūnuose. Tokie 1 aro sklypai kainuoja nuo 1 iki 3-4 tūkst. dolerių. Pastaruoju metu kolektyvinių sodų sklypelių paklausa vis mažėja. Sodybą su 3 ha žemės sklypu galima nusipirkti pigiau nei kolektyvinį sodą su nameliu, kuris kainuoja nuo 3 iki 6 tūkst. dolerių.

LA

Pirmosios lietuviškos knygos, Martyno Mažvydo "Katekizmo", 450 metų jubiliejus iškilmingai buvo pažymėtas ir Karaliaučiuje (dab. Kaliningradas). Ta proga čia koncertavo S. Sondeckio vad. Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras

R. Šuikos nuotr.

Vieningos Europos valiutos kaina

Daugelyje Europos valstybių žaislų parduotuvėse pasirodė naujas žaidimo "Monopolis" variantas. Jame, pirkdami ir parduodami namus, akcijas, naftą žaidėjai priversti išspręsti naują iki šiol dar negirdėtą problemą - išmokyti laikui susiorientuoti ir savo verslą pritaikyti naujai vieningos Europos valiutai euro. Naujajame "Monopolio" variante siūlomas toks konvertacijos variantas - už vieną Vokietijos markę duodamas vienas euro.

Realiam gyvenime viskas bus daug sudėtingiau nei žaidime. Pirmiausia, jau dabar yra aišku, kad dabartinių Europos šalių valiutų keitimo į euro santykis bus ne sveikas skaičius, o matuojamas mažų mažiausiai dar penketu ženklų po kablelio. Tik po pereinamojo laikotarpio tarp 1999 ir 2002 metų jis turėtų būti suapvalintas. Tačiau žymiai didesnė problema yra ne sudėtingi aritmetiniai konvertacijos skaičiavimai, o visos finansų apskaitos sistemos pertvarkymas. Buhalterijų kompiuteriams ir prekybos centrų kasos aparatams reikės naujų programų, grynųjų pinigų, išdavimo, spaudos ir cigarečių pardavimo automatai turės būti išmokyti skirti naujus pinigus. Audito kompanijos KPMG apskaičiavimais, vieningos Europos valiutos įvedimas naujosios finansinės sąjungos šalims kainuos apie 90 milijardų Vokietijos markių.

Europos aukščiausia valdžios institucija - Europos komisija - jau dabar stengiasi pripratinti būsimus euro turėtojus prie naujų pinigų, nes baiminamasi, kad psichologinės adaptacijos periodas gali sukelti sumaištį mažmeninės prekybos sferoje. Jau nuspręsta, kad naujieji pinigai galės būti vartojami visą pusmetį kartu su senaisiais. Be to, spausdinamos įvairios informacinės brošiūros, naujų pinigų pavyzdžiai. Tačiau pačios prekybos formos yra labai nepatenkintos tokiu užsitiesusiu pereinamuoju periodu. Mat pagal Europos komisijos reikalavimus visą pereinamąjį pusmetį parduotuvėse prie prekių kainos turės būti nurodytos ir euro, ir tradicine valiuta. Jei kainos būtų perrašomos staiga, be jokio dubliavimo, šis pakeitimas Europos prekybininkams kainuotų apie 14 milijardų Vokietijos markių, tačiau už paralelų dviejų valiutų buvimą prekybininkams teks mokėti net 30 milijardų markių. Vokietijos mažmeninės prekybos asociacija garsiai šaukia, kad tokios išlaidos privers bankrutuoti daug smulkių prekiautojų.

Tačiau greta tokių pesimistų yra ir prekybos įmonių, kurios pereinamajame laikotarpyje ižiūri nemažai naudos. Austrijos maisto produktų prekybos tinklas "Julius Meinl" jau praėjusių metų lapkričio mėnesį greta kainų šilingais pradėjo rašyti kainas, per-

skaičiuotas į sąlyginį Europos ekonominės sąjungos piniginių vienetą eku. Šitaip pirkėjai iš anksto pratinami prie pereinamojo laikotarpio nesklaidumų, skatindami pasitikėti parduotuvėmis, kurios iš anksto pasirūpino savo klientais. Kitaip sakant, būsimasis euro įvedimas yra paverčiamas reklamine kampanija. O Didžiosios Britanijos tekstilės ir buitinių prekių tinklas "Marks & Spencer" euro įvedimą siekia panaudoti praplečiant savo parduotuvių tinklą kontinentinėje Europoje. Visose šio prekybininko parduotuvėse jau statomi kasos aparatai, kurie leidžia pirkėjams atiskaityti beveik visų Europos šalių valiutomis. Taip pirkėjai yra pratinami prie minties, kad "Marks & Spencer" parduotuvėse nekils jokių problemų, kad ir kokius pinigus atsineštum.

Euroskeptikai savo kalbose prieš Europos Sąjungą pereinamąjį laikotarpį, kai bus galima mokėti keliomis valiutomis, vadina plėšikavimo laikotarpiu. Jų manymu, stambūs prekybos centrai tikrai pasinaudos situacija ir pakeis kainas.

Jie nėra teisūs. Mat šiuo metu absoliuti dauguma - apie 80% - Europos šalių prekybos centruose siūlomų prekių kainų baigiasi devynetukais. Yra nustatyta, kad tokia kaina - nepaprastai

(nukelta į 5 psl.)

MANO PRISIMINIMAI

(atkelta iš 3 psl.)

mane laisvą pamatė! Mudu su Jokūbėliu pernakojom ir kitą dieną išvažiavom į namus. Kostelis pasiliko, nes žadėjo važiuoti į Vilnių pas Alpelį. Nu, žinoma, Vilniuje turėjo ir daugiau pažįstamų, nes ten buvo dirbęs. Norėjo Alpeliiu papasakoti, kas buvo su manim atsitikę. Visa tai atsitiko 1945-aisiais. Sekmadienį nuėjau į Vieکشnelių bažnyčią ir susitikau su savo skundikais. Su Girdvainiu pasisveikinom. "Nu, - sako, - išleido". "Išleido, - sakau. - Kas įskundė?" "Nežinau, bet aš kalėjime, gulėdama ant cementinių grindų, visiems atleidau. Tik prašiau Dievą, kad atleistų ir jiems, ir man. Gal liudininkai buvo priversti neteisingai liudyti". Jis man nieko neatšakė, tik pasakė: "Juk aš turiu 70 metų, ir Dievą nieko daugiau neprašau, o tik sveikatos. Bet sveikas ir esu". Bet atėjo laikas, ir mirė. A. a. Girdvainis durnelis buvo. Manė nuo bolševikų ko nors gauti, tai ir pataikavo.

Kitą kartą kur tai sutikau antrą liudininką, kuris liudijo, kad aš draskiusi Staliną. Tas vėl klausia, kas taip liudijo. Aš vėl tą patį - aš nežinau, bet visiems dovanojau, tik tegu Dievas dovanoja. "Kad dovanojai, tai ir išėjai", pasakė. Tas liudininkas buvo siuvėjas Vaišvila, bjaurus komunistas. O kiek gera praityje buvo daryta ir Girdvainiui, ir Vaišvilai.

Frontui praėjus

Vokiečiams traukiantis 1944-tų rugsėjo mėnesį, tarp bolševikų ir vokiečių susirėmimų buvo prie Luokės. Iš miestelio žmonės bėgo į kaimus. Pas mus buvo daug pabėgėlių. Frontui praėjus, vieni greičiau grįžo, kiti ilgiau pasiliko. Matėme, kaip pro šalį varė sukruvintus vokiečius. Man vis rūpi, kaip gyvena Elės šeima (Greitiškės vienkieny prie Kražių). Ar gyvi išlikę? Kaip Kostelio šeima (Drūkteniškių vienkieny prie Pašilės). Pas mus ilgiau paliko Luokės pašto viršininkas. Vis bijo grįžti. Jo pavardė Kalininas, bet lietuvis. Jis buvo atkeltas iš Kražių. Tai mudu sutarėme eiti į Kražius, o paskui aš pas Kostelį. Kelionė ilga, išvargom. Ypatingai aš pavar-

gau. Pirma abu užsukome pas Kostelį. Jis sako vakar buvęs pas Elę, ir jie gyvi. Mano bendrakeleivis išėjo į Kražius, o aš jau nebėjau. Bet man rūpėjo ir mano tėviškė Girvainiai (prie Laukuvos). Kas ten yra? Mudu su Kosteliu susitarėme eiti į Girvainius. Pernakvojau, kitą rytą ištraukėme į kelią. Ėjome pro Lauminus, Kaltinėnų parapiją. Ten gyveno mano giminės, Kelpšai. Kelpšienė buvo tėvelio sesuo. Ir mano pusseserė Noreikienė. A. a. Mylės sesuo už Noreikos ištekęjusi. Vyras buvęs miręs. Motina gyveno su suaugusiais vaikais. Pasiklausdami kelio, suradome šitą giminę. Davė užvalgyti, ir berniukas palydėjo. Pasižiūrėjau, kur gyveno mylimiausi giminės. Viešėdavome po savaitę. Dabar namai apleisti. Kiek seniau čia buvo gražu, dabar nepažįstamai pasikeitė. Man vietos pažįstamos. Buvo gražus ažuolynas. Giminės išmirė, gyvena svetimi. Man liūdna buvo matyti. Noreikiukas, pusseserės sūnus, palydėjo per mišką. Keliaujam. Gerai prisimenu kelius. Atėjom į Bilionių kaimą. Ir čia mano būta. Čia gyvena Rupšlaukis. Dabar viskas pažįstama. Einam tiesiai, kur buvo mano tėviškė Girvainiai. Čia žasis ganiau ir šieną grėbiau. Visi takeliai pažįstami. Rodos viskas tai taip neseniai buvo. Ir šit ateinam į buvusius mano namelius. Ką dabar rasime? Baisu. Širdis dreba. Randam vieną mano seselę Domicelę. Sėdi ant kėdutės ir kaip visada šypsosi. Vargšelė, negalėjo vaikščioti. Kojos paralyžuotos. Paklausėme, kur kiti. "Išvažiavo", atsakė. (Brolis Izidorius Straukas su keturiom dukrom ir sūnumi buvo išvažiavęs link Vokietijos.) Paskui čia atsirado dvi bobos, nesimpatiškos, ir vienas vyras. Mudu su Kosteliu pavaikštinėjome, apžiūrinėjome. Radome Izidoriaus kokių tai dokumentus, sukištus į butelį. Paslėpėme. Ant pečiaus radome Šaulių sąjungos bilietą ir pianinė įdėtą šaunamą ginklą. Visa tai Kostelis paslėpė. Vis dar manė, kad frontas grįš. Žiūrim į Klaipėdos pusę - visas dangus juoduoja nuo lėktuvų. Rodos nė paukštelis negalėtų praskristi. Apsiašarojom abudu, bet nė jis man nieko nepasakė, ką galvoja, nei aš jam. Turbūt abudu tą patį - viskas baigta.

Atsirado berniukas Juozas, susirūpinęs, kad kaimynai neša grūdus, kiti bites. Jis sako surašęs, kas ką paėmė. Prašęs poną (Izidorį Strauką), kad išvažiudamas ir jį paimtų. Nepaėmė, tik pasakė, kad tu čia dabar gaspadorius. Aš jam sakau: "Juozeli, nieko nesakyk, tegu neša". Domicelė sakė, kad buvusi merga Bronė ir nuo jos gulinčios nutraukusi anklodę. Apsiginti negalėjo, nes suparalyžuota. Pavogusi ir sijonuką, kurį buvau davusi. Laikė įkapėms.

Vakare Domicelė sako: "Sukalbėsim rožančių". Mes visi atsiklaupėm, o Domicelė sėdėjo ant suoliuko. Ji pirmą punktą kalbėjo, o mes antrą. Taip pasimeldę nuėjom gulti. Tą dieną į Girvainius atvažiavo Pranas Masilionis (Kosto žmonos brolis) su berniuku. Jie irgi nakvojo. Kitą dieną su Masilionio arkliu visi išvykome į Vieکشnelius. Arklys buvo baisiai išdvesęs, vos tuščius ratelius patraukė.

Atsisveikindama su Domicele sakiau, kad leistų kaimynams rautis runkelius. Ji nenorėjo. Manė, kad brolis Izidorius grįš ir pats nusi-
raus. Negrįžo. (Izidorius Straukas 1949 m. su 5 vaikais atvyko į Ameriką. Buvo našlys.)

Kiek pavaižiavę, išsiskyrėme: jie nuvažiavo link Laukuvos, o mes pėsti pasukome į Požerę. Susitarėme susitikti klebonijoje. Su Kosteliu atėjome į kleboniją. Klebonas buvo kun. Skinderis. Paprašiau užvalgyti, nors po stiklinę pieno. Davė. Atvažiavo ir Masilionis. Klebonas seneliukas, vaikšto susikūprinęs. Ir šeiminingai tokia pat - sena, šluba. Vėl visi išvažiavome. Sustojom Gulbių kaime. Kažkas pasakė, kad toks Vaitkus, Izidoriaus draugas, kartu išbėgo, bet vėl grįžo. Vaitkus gyveno už pusės kilometro. Kostelis nubėgo pasikalbėti. Vaitkus pasakė, kad Strauko šeima ir Kojeliai nuvažiavę, o jam sugriuvęs vežimas ir turėjęs grįžti. Taip sužinojau apie saviškius. Iš Požerės vedėme į Janapolę klebonui arkli. Mat jis irgi bėges, bet bolševikai jau buvo už akių užėję, ir jis turėjo grįžti. Arkli paliko pas Požerės kleboną, nes per Janapolę didelis judėjimas, ir bijojo, kad rusai arklio neatimtų. Janapolės klebonas paprašė, kad mes arkli pasiimtume ir pas save palaikytume. Vis bijojo, kad bolševikai neatimtų. Arklys geras. Mes pasikinkėme, susėdome ir parvažiavome į Vieکشnelius, kaip žaibas paskridome.

Važiuojant link Varnių, nė vieno vokiečių kareivio nebesutikome. Važiavo rusai gražiais arkliais. Vežimai pridėti dviračių, lagaminų, kitokio turto. Manėme, kad bolševikai turėtų iš Vokietijos gabeną. Varniuose kareivių nebuvo, o ir šiaip žmonių nedaug.

Janapolės klebono arkli išlaikėme per žiemą (iš 1944 į 1945). Pavasarį atėjo kažoks žmogus ir pasakė, kad klebonas leides jam tą arkli pasiimti. Ir išsivedė.

Apie Kostelį

Dabar noriu daugiau parašyti apie Kostelį. Bolševikams užėjus buvo paskelbta mobilizacija. Rusai varė daug lenkų, lietuvių, baltgudžių. Be uniformų. Iš karo daug vyrų nebegrįžo.

(bus daugiau)

Priklausęs didžiausiai partijai - lietuviams

Petras Palilionis

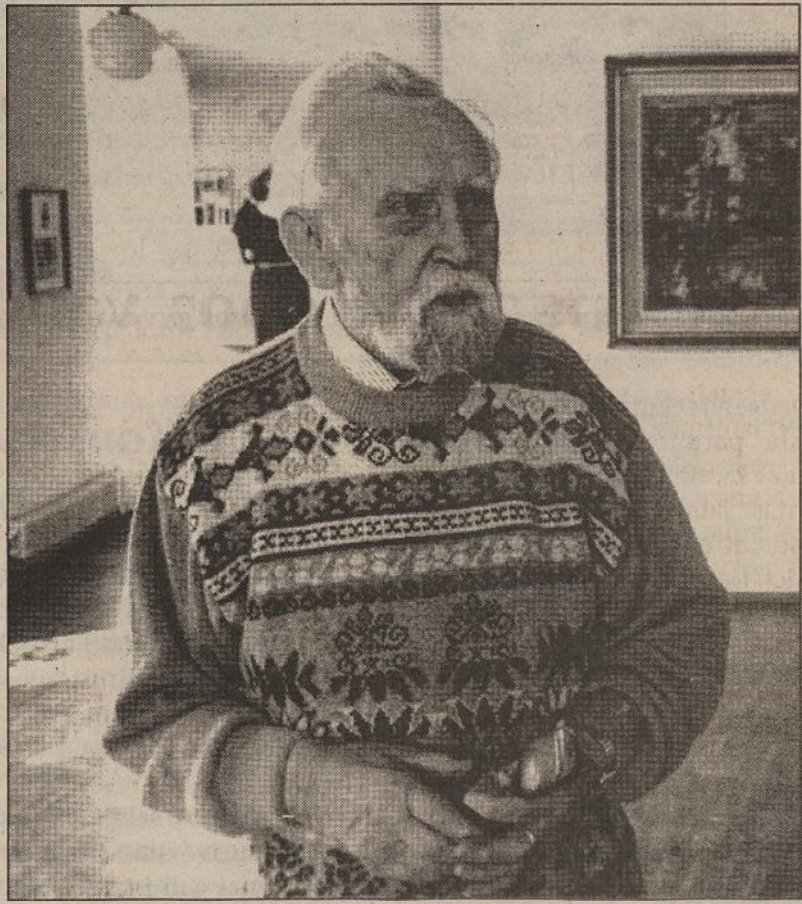
Ateitis ne tik vilioja... Metų kaita ne tik džiugina... 1997-ieji negailestingai praretino visas kartas... Neseniai atsiveikino su didelio talento kūrėju - Vytautu Kazimieru Jonynu (1907-1997). Ši skaudi netektis įspolitikuvojoje Lietuvoje, regis, nepaliko didesnio įspūdžio. Seniausios menininkų kartos vienas kitas belikęs. Jaunoji, dar kartą pasaulį pradedanti nuo savęs, vaikosi madas ir kasdieninės duonos kėsnį. Didžiausiems dienraščiams, besivaržantiems dėl tikros ar tariamos įtakos visuomenei, visai kiti dalykai galvoje... Taip ir išėjo į niūrias gruodžio sutemas vienas ryškiausių lietuvių, grafikų, skulptorių, vitražistų... Su savo kūrybos deglu kitos, amžinosios šviesos ieškodamas...

... Ne vieną kūno ir dvasios palieglį vėl pastatė ant kojų yra romantiškieji Druskininkai. Iš jų niekada negrįždavai tuščiom: jei ne su naujais sveikatos lobiais, tai tikrai su jų siūlėmis... Prieš aštuoniolika metų, 1979-aisiais, grįžau iš Druskininkų praturtėjęs dar viena, sunkiai įkainojama vertybe - pažintim su profesorium V. K. Jonynu. Manydams, kad jos detalės gali praversti būsimiems dailininko biografs, ryžausi kai kurias iš asmeninės perkelti į visuomeninę atmintį.

Vieną rugpjūčio popietę, laisvą nuo masažų ir vonių, išsiruošiau aplankyti Čiurlionio paminklo. Netoli jo, sodelyje, belesinas balandžius pranašo išvaizdos žilys. Tačiau ne tai mane sustabdė. Lesintojas paukščius šnekino, kaip man pasigirdo, šaukdamas juos maloniais vardais. "Tai mano mėgstamas darbas", - paaiškino. Susipažinom. Prisistatė kaip "senas kaimietis, gyvenantis New Yorke". Tą vasarą - besiilsintis ir besigydančias "Lietuvos" sanatorijoje.

Po gero pusvalandžio mes jau buvome Subartonyse, sielojomės

dėl sukrypusio Krėvės memorialinio muziejaus, triaukšdami klasiko tėvonijos sodo obuolius, klausėmės jo sesers, pamaloninti Gilšės ežero vėsos, kopėme į legendinį Šarūno kalną... Jau

Dailininkas V. K. Jonynas Lietuvoje, kai jam buvo suteiktas Vilniaus Dailės akademijos profesoriaus garbės vardas

V. Kapočiaus nuotr.

pirmomis pažinties akimirkomis garbusis svečias mane, tada dar RTV žmogų, itin jautrų žodžiui, pribloškė švariausia lietuviška šneka, mąstymo platumu ir precizika, interesų gausa, nepaprastu jautrumu aplinkai... V. K. Jonynas Lietuvoje buvo jau trečią kartą. Septyniolika metų išprofesoriavęs Vakarų universitetuose, jis sakė norįs kuo daugiau pamatyti, suprasti, įvertinti, tikėdamasis ir manos, pirmiausia - ratuotos, pagalbos... Kaip minėtas obuolius dorodamas pasaulinio meno teorijas, kryptis, sroves, Profesorius, ką taręs, ko

ne, vis grįždavo prie lietuviškosios kultūros, pirmiausia - meno, tvirtindamas, kad mes "per kuklūs"...

Ilgas vasaros pusdienis pralėkė kaip pusvalandis. Man pasirodė, kad dailininkas pavargo. Išgirdęs, kad jis "jaučiasi labai gerai", turėjau nedelsdamas atsiprašyti. Beje,

Ričardo Vaitekūno. Vos pamatęs viršelį, Profesorius sušuko: "Čia kas kita! Profesionalo darbas!" Tačiau pasklaidęs puslapius, atlyžo: "Toks ispūdis, jog iliustracijos tarsi priklijuotos... Nežinau turinio, negaliu spręsti, ar ta linija čia reikalinga, ar ne... Rėmelis tikrai nereikalingas... Sakai, jie tamstos draugai?.. Matai, ir vienas, ir kitas iliustratorius kažkodėl ignoravo poezijos grafinę išraišką. O ji - ryšys tarp teksto ir "piešinio". (Vėliau, jau Kaune, susižavėjo Romualdo Čarnos "Juozo Grušo portretu". Kitus šio žanro dailininko kūrinius pakrikštijęs "arabeskomis", Profesorius rašytojo portretui negailėjo komplimentų.) Paėmė mano rinkinį. Labiausiai patiko iliustracijos poemai "Priemėčio obelis". Pradėjo garsiai skaityti tekstą. Susigūžiau laukdamas nuosprendžio. "Ruduo"... Gerai. Ruduo, ir viskas... Kiek erdvės minčiai... O, poezija yra! Daugiau aš pasakyti dar negalėčiau, reikia paskaityti..." Ir, palengvindamas mano dalia, nukreipė kalbą: "Aš poeziją labai mėgstu. Dukra iš literatūros duoną valgo. Doktoratą ruošia. Nežinau kodėl mane Arthur Miller pakvietė į kažkokią literatūros draugiją. Dukra sako, eik, Miller - rimta firma... Bet dar nė karto nebuvau... O poeziją mėgstu. Jūs pastebėjot, kad visai kas kita, kai pažįsti autorių? Prisideda ne tik žavesio... Dar kažko... "Aš nestatau namų, aš nevedu tautos"... Radauskas buvo mano draugas. Užsidaręs, sunkiai prieinamas, bet mano temoms negailėjęs nei dienų, nei naktų". Atsivertė "Švyturio" žurnalą. O jame, jeigu neklystu, Kapsuko ir Lenino kolektyvinio paminklo nuotrauka. "Tuos skulptorius pažįstu, ver-

tinu. Nesuprantu, kodėl jie savo kūryboje naudoja tik patį realizmo paviršių? Realizmas turi tiek galimybių... Tačiau čia yra ir kitų bėdų. Skulptoriai ignoruoja anatomiją! Pažiūrėkit, skulptūros dešinė rankovė atrodo tuščia!..."

Profesorius neslėpė savo norų visiems laikams pasilikti Lietuvoje, gal Druskininkuose. Pasakodamas apie savo kūrybinę veiklą, apgailestavo, kad tikriausiai dar negreit Lietuvos žmonės galės pamatyti jo didžiausius, svarbiausius darbus, likusius Amerikos, Vatikano (Mater Misericordia lietuvių kankinių) šventyklose. Ką gi, teks pasitenkinti jų nuotraukomis, skaidrėmis. Tai ne Donelaičio, ne Goethe's, ne Merimee, ne Shakespeare'o, ne kitų klasikų knygų grafika, atnešusi jam pelnytą tarptautinį pripažinimą, įėjusi į pasaulines meno enciklopedijas... Tai ne šimtai estampų, akvarelių, ekslibrių, ne dešimtys plakatų, vitražų projektų, lengvai iš vienos erdvės į kitą perkeliama kitų kūrinių... Kiti žanrai, kiti dydžiai...

(Dalis dailininko svajonių išsipildė. Legendinės "Ars" grupės nario, Kauno meno mokyklos dėstytojo, grafiko, monumentaliosios bažnytinės dailės kūrėjo Vytauto Kazimiero Jonyno galerija jau kuris metas veikia Druskininkuose.)

Intensyvus, bet epizodiškas mūsų bendradarbiavimas tęsėsi bene du mėnesius. Druskininkuose, Kaune, Vilniuje. Nusilenkiant Profesoriaus atminimui, šiandien tik belieka sau priekaištauti, kad neužsirašiau jo įdomių dialogų su Paulium Gailaune, Liudu Truikiu, Juozu Grušu...

Dr. Kazio Martinkaus (1953-1984) pomirtinis stipendijos fondas

A. a. biochemijos dr. Kazio Martinkaus (1953-1984) prisiminimui 1985 m. jo tėvai, sesuo ir artimieji draugai įsteigė stipendijos fondą, kuriuo gali pasinaudoti visi laisvojo pasaulio lietuviai studentai, bėgiai bakalaurai arba siekiantys magistro ar doktorato laipsnių iš griežtųjų mokslų (biologijos, chemijos, biochemijos), ypač sąryšyje su vėžio tyrimu.

Norintys gauti daugiau informacijos ir prašymų formas, rašykite šiuo adresu: Kristina Martinkutė, Dr. Kazys Martinkus Memorial Scholarship Fund, 7120 S. Richmond, Chicago, Illinois 60629-3011, USA. Prašymų formos turi būti atsiųstos iki š. m. gegužės 30 d.

Džiaugsmo nėra

Po pusantrų metų nutraukta baudžiamoji byla, iškelta Panevėžio verslininkui Rimui Okuličiui. 1996 metų Kūčių vakarą jis savo parduotuvėje "Svainija" nušovė keturis ir sužeidė dar keturis jį reketavusius asmenis. Rimas Okuličius buvo kaltinamas tuo, kad peržengė būtinios ginties ribą. Byla buvo nutraukta, nes nustatyta, kad Rimas Okuličius šovė į vieną iš Panevėžio nusikaltėlių tuomet, kai šis smogė jam į veidą. Kitus reketuotojus verslininkas nušovė

būdamas fiziologinio afekto būsenoje. Verslininkas Rimas Okuličius teigė nejučiaus džiaugsmo dėl bylos nutraukimo, nes tai padaryta per vėlai. Jis galvoja išvažiuoti iš Lietuvos, nes ką nors daryti jam nekyla rankos. Pasak Rimo Okuličiaus, reketuotojai, įvertindami teisės saugos pareigūnų veiklą, ir toliau reketuoja. Visus tuos pusantrų metų pats verslininkas, jo žmona ir sūnus buvo saugomi policijos ir "Aro" darbuotojų.

Lietuviai tapo geriausiais magais

Prieš dvejus metus Gaičiūnų šeima iškūrė cirko trupę "Europa". Balandžio viduryje Prahoje ši trupė laimėjo IV tarptautinio magijos konkurso "Grand Prix", o trupės artistai pripažinti geriausiais magais. Konkurse dalyvavo 316 artistų iš viso pasaulio. Lietuvių artistai Arvydas Gaičiūnas, jaun., ir Diana Gaičiūnaitė buvo pripažinti geriausiais fokusininkais. Cirko trupės įkūrėjo ir administratoriaus Arvydo Gaičiūno tėvas Antanas buvo šios cirko artistų dinastijos pra-

dininkas. Arvydas Gaičiūnas labai ilgai dirbo Lietuvos cirke "Vilnius" režisieriumi, vėliau vadovavo Maskvos cirku, kuriame dirbo ir jo žmona Lidija. Abu vaikai - Arvydas ir Diana - išaugo cirke, mokėsi Maskvos cirko mokykloje. Dabar Arvydas Gaičiūnas, vyr., svajoja įkurti Lietuvos cirko mokyklą, kurioje savo patirtimi galėtų dalintis nemažai jau į pensiją išėjusių, bet turinčių didžiulę patirtį cirko artistų.

Vieningos Europos valiutos kaina

(atkelta iš 4 psl.)

svarbus psichologinis veiksnys, pritraukiantis pirkėją, kuriam yra svarbiausias pirmasis prekės kainos skaičius. Todėl tokios prekės pasiūlos politikos nenorės atsakyti nė vienas prekybos tinklas. Sakykime, po nacionalinių valiutų pasikeitimo į euro, prekė vietoj 49 markių kainuos 51 euro. Prekybos tinklo menedžeriai bus priversti prekę nupiginti iki 49 euro, nes priešingu atveju prekė gali tapti nepaklausia.

Buvo atliktas eksperimentas. Pasirinktos 10 vaistinių. Pusėje jų kainos buvo paliktos tokios, prie kokių europiečiai įpratę, o kitose kainos buvo suapvalintos. Po kelių dienų buvo apklausti šių vaistinių klientai. Visi sakė, kad kainos, kurios nebuvo suapvalintos, jiems atrodė žymiai sąžiningesnės.

Tačiau parduotuvės nėra linkusios lengvai pasiduoti ir atsiskaktyti dalies pelno, vien todėl, kad taip reikalauja vadyba. Kai kurios prekybos kompanijos įvaizdžio formavimo ir reklamos firmose jau yra užsakišius sukurti naują prekės pasiūlos formavimo būdą, kai kainos yra suapvalintos iki dešimčių.

Lygūs skaičiai būtų labai parankūs ir bankams, turintiems plačius grynųjų pinigų automatų išdavimo tinklus. Atsitiko taip,

kad Europos Sąjungos biurokratai, taupydami pinigus, nurodė apyvartą išleisti labai mažai smulkių pinigų. Pavyzdžiui, vien Vokietijoje po euro įvedimo smulkių monetų apyvarta sumažės 15,3 milijardo vienetų. Didžiausia moneta bus dviejų euro, todėl bankomatams būtų labai sunku išduoti sumą, kurioje būtų nelyginiai skaičiai.

Tabako gaminių automatų savininkai planuoja, kad jie, pereinamuoju laikotarpiu svyruojant vietinės valiutos ir euro santykiui, nepuldinės prie savo automatų ir kas dieną nekeis jų programų. Jie paprasčiausiai pasirūpins, kad būtų cigarečių pakelių su skirtingu cigarečių skaičiumi. Nelygu valiutų santykio kursas, automatai pardavinės po 17, 19 ar 21 cigaretę supakuotus pakelius.

Mokyti išspręsti visas šitas problemas ir buvo skirtas aukščiausias minėtas naujas žaidimo "Monopolis" variantas. Viena iš jo sąlygų - jei žaidėjas nesugeba suderinti savo produkcijos gamybos ir naujos kainų politikos bei nenumato, kaip elgsis pereinamuoju laikotarpiu, jis turi sumokėti didelę baudą. Iš pradžių - žaidime, tačiau jie bus neapdairūs - ir realybėje.

"Der Spiegel"

Skaitykite
Darbininką

ir pasiūlykite jį
savo draugams!

IŠ LIETUVOS
REKORDŲ KNYGOS

- **Daugiausia lietuvių liaudies dainų tekstų** - apie 7 tūkst. - ir apie 2 tūkst. melodijų užrašė tautosakininkas, etnografas ir leksikografas Antanas Juška.

- **Daugiausia spaudinių ir retų istorinių dokumentų** surinko Kraštotyros draugijos garbės narys P. Gasiūnas. Apie 45 tūkst. jo surinktų spaudinių ir retų dokumentų dabar sudaro gana reikšmingą Respublikos bibliotekų, Knygų rūmų ir archyvų fondų dalį.

- **Ilgiausio laikotarpio dovanota spaudinių kolekcija** - 347 metų (1646-1992 m.) laikotarpio knygos, žurnalai, laikraščiai. Iš jų seniausia - 1646 m. Maskvoje, senąja rusų kalba, išleistas "Psalmynas". Šią kolekciją surinko ir padovanojo Vilniaus universiteto bibliotekai Lietuvos nusipelnęs mokytojas vilnietis Jonas Gelaževičius (g. 1921).

- **Gausiausias pergamentų rinkinys** - 1421 dokumentas - saugomas Lietuvos Mokslų Akademijos bibliotekos Rankraščių skyriuje. Tai XI-XIX a. tekstai, parašyti ant gerai išdribtų smulkių naminių gyvulių odų. Jie yra ne tik rašto paminklai, bet ir moksliniai istorijos dailės (knyginės grafikos), sfragistikos šaltiniai. Ne mažiau vertingi prie pergamentų prikabinami vaško, lako ir švino antspaudai, kurių neturi popieriniai dokumentai.

- **Gausiausias margučių rinkinys** - beveik 4 tūkst. - surinktas Lietuvos nusipelnusio meno veikėjo Balio Buračo.

- **Gausiausia kolekcija arklių tema**, kurioje 1993 m. pradžioje buvo per 3500 žvakidžių, peleninių, staltiesių, medalių, atvirukų, įsegamų ir pašto ženklų, plunksnakočių bei kitokių daiktų su arklių atvaizdais iš 19 pasaulio šalių, surinko Aniceta Krajinienė.

- **Gausiausių kempinių rinkinys** - daugiau kaip 500 - 1991 m. surinko Grigorijus Šeršniovas iš Ulytėlės kaimo (Zarasų raj.). Kempinės jis surinko per 6 metus.

- **Gausiausias aviamodelių rinkinys** - 313 stendinių aviamodelių buvo 1997 m. balandžio 4-6 d. Kauno kultūros rūmuose surengtoje parodoje, skirtoje paminėti stendinio aviamodelizmo klubo "Sparnai '72" veiklos dešimtmetį. Parodoje buvo eksponuojami 1:72 mastelio aviamodeliai iš privačių kolekcijų, aviacijos kompanijų bei muziejų.

- **Gausiausių vėlinių kolekcija**, kurioje 1966 m. buvo 208 vėlinių drožiniai, skulptūros, paveiksai ir kiti su vėliniais susiję daiktai, per 60 m. sukau, ne profesorius Antanas Žmuidzinavičius. Šią kolekciją pradėjo rašytojas J. Tumas-Vaižgantas 1906 m. birželio 13 d. A. Žmuidzinavičiui padovanodamas vėlinių ir palinkėdamas surinkti vėlinių tuziną.

- **1966 m. kovo 22 d. Kaune** atidarytas A. Žmuidzinavičiaus memorialinis muziejus, dar vadinamas "Vėlinių muziejumi". Jis nuolat papildomas naujais eksponatais. 1992 m. liepos 1 d. šiame muziejuje buvo 1934 eksponatai iš daugelio pasaulio šalių.

- **Gausiausia kolekcija pelėdų tema**, kurioje 1992 m. buvo 260 piešinių, kalendorių, emblemy, žvakidžių, arbatinukų, gaubtų, žaislų ir t. t. su pelėdų atvaizdais, surinko kaunietis Gediminas Baltrušaitis.

Šaitytojai rašo "Darbininkui"

Prašau patalpinti laišką, bet be korektūros, kad nepakeisti nei taškelio minties.

Klausaus Dainavos mokytojų, tėvų ir jaunimo stovyklų garsiausių, žiūriu vaizdajuosius ir rieda ašaros... Ar jau dingio tos lietuvių inteligentijos džiaugsme ir tarpusavio meilėje praleistos vasaros dienos, nebesugrąžinamai? Lietuvos laisvė atnešė "tikslą galą", tačiau nebėra kur nei su kuo besidžiaugti tiems, kurie per dešimtmečius Amerikoje/Kanadoje puoselėjo lietuvišką švietimo darbą. Mokytojai užsitaravo tą puiką poilsio, bendravimo savaitę Dainavoje, kuri gyvavo virš 25 metų. Tačiau atpūtė rytų vėjas, suklektyvinimo klaidos, modernizmo banga ir nušlavė vertingą darbą, iškeitė ant "profesionalizmo", "reformų", vienu žodžiu naujovių vieton tradicijų. Na ir kaip visos perstaigos pakaitos sugriovė per daugelį metų sukauptą patirtį ir jos švelnias bet trapias pasėkmes. Nebėbus jau šią vasarą nei tradicinės mokytojų, tėvų ir jaunimo stovyklos Dainavoje, nei lietuvių kalbos mokymo amerikiečiams ten pat klestėjusio per tiek metų. Skaitau tai apgailestautina padėtimi ir primenu, juk lengviau išardyti nei iš naujo atkurti. Liūdna ašarėlė ne man vienai nurieda Dainavos tyloje, kur šiais metais nebeskubės bitutės į savo darbus ir nebeskambės nuotaikingas mokytojų choras.

Dėkingai,
Rūta Udrienė
Lietuvių kalbos kurso
Dainavoje vadovo padėjėja

Griežtėja kova su kyšininkavimu

Iki ateinančių metų sausio 1 dienos Lietuvos policijoje turės būti įsteigti specializuoti padaliniai kovai su kyšininkavimu.

Kaip Elta informavo Vyriausybės spaudos skyrius, Vyriausybė pavedė Vidaus reikalų ministerijai

teritoriniuose policijos komisariatuose įsteigti specializuotus padalinius arba grupes. Jie steigiami kovai su valstybės pareigūnų ir valstybės tarnautojų kyšininkavimu ar neteisėtų atlyginimų ėmimu.

ELTA

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127
Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

- SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į LIETUVĄ
- Pagalba Lietuvai - Gift of Hope
- SKAMBUČIAI Į LIETUVĄ - 46 C/MINUTE
- Pinigų pervedimas į Lietuvą

MAY-JUNE PICKUP SCHEDULE

Brooklyn, NY	May 30	12-4 PM
Baltimore, MD	May 30	11 AM-6 PM
Washington, DC	May 31	11 AM-4 PM
Waterbury, CT	June 6	9:30-11 AM
Hartford, CT	June 6	12-2 PM
Norwood, MA	June 9	6-7 PM
Centerville, MA	June 10	3-5 PM
Albany-Schenectady, NY	June 11	7-8 PM
Binghamton, NY	June 12	9-10:30 AM
Scranton, PA	June 12	12-2 PM
Frackville, PA	June 12	5-6 PM
Brooklyn, NY	June 13	12-4 PM
Philadelphia, PA	June 14	12-6 PM
Kennebunkport, ME	June 16	12-1 PM
Putnam, CT	June 17	1-2 PM
Providence, RI	June 17	4-6 PM
Brockton, MA	June 18	3:30-5:30 PM
Lowell, MA	June 19	12-1 PM

PASINAUDOKITE PAPIGINTOMIS KAINOMIS

vasarą ir rudenį, skrisdami į
VILNIU ir RYGA!

Mes taip pat siūlome papigintus
skrydžius į Europą, Aziją, Australiją ir
Pietų Ameriką ir keliones laivu į
Karibų salas.

Dėl daugiau informacijų skambinti:
AIREX TRAVEL AGENCY
382 Broad Ave.
Leonia, NJ 07605
(201) 944-1273 (800) 955-7370
(201) 947-2189

Dėl Lietuvių gimnazijos Eichstaette

Lietuvių spaudoje Amerikoje ir Kanadoje buvo paskelbta žinutė apie mano pastangas paminti Lietuvių gimnazijos Eichstaette penkiasdešimtmetį: gimnazija veikė nuo 1945-ųjų iki 1949-ųjų metų. Tai reiškia, kad už metų sukaks lygiai penkiasdešimt metų nuo jos uždarymo.

Pradėjo eiti labai geri atsiliepimai: ir buvę mokytojai, ir buvę mokiniai pasakojo savo išpūdžius ir atsiminimus.

Džiaugčiausi galėdamas gauti dar daugiau laiškų. Man ypač įdomu sužinoti, kaip tekėjo buvusių mokytojų ir mokinių gyvenimas vėliau, po gimnazijoje praleisto laiko.

Iš anksto dėkoju visiems, kurie parašys.

Rašykite adresu:

Alfred Bammesberger,
Richard-Strauss Strasse 48,
D - 85072 Eichstaett,
Germany.

Karšti gegužės orai sukviatė Lietuvos gyventojus į Palangą

V. Kapočiaus nuotr.

Paremdami
lietuvišką
spaudą,
Jūs remiate
lietuviybę
Amerikoje

Tautos Fondas neatsižvelgia į aukotojų, paaukojusių 1999 dolerius, pageidavimus

Š. m. balandžio 10 d. "Darbininke" tilpo straipsnis, kad Tautos Fondas paskyrė Lietuvai 96,400 dolerių. Sveikintina, kad parama Lietuvai yra gerai vykdoma.

Ši kartą reikia pasveikinti Tautos Fondą, kad išvardino aukų sumas ir kokiems tikslams jas paskyrė. Tačiau man, kaip eiliniui skaitytojui ir aukotojui, padarė nemalonų išpūdį Tautos Fondo paskyrimas, kuris skambėjo šitaip: "Tautos Fondo taryba primena, kad, Tautos Fondui paaukojus 3000 dolerių ar daugiau, galima nurodyti, kam auka bus panaudota. Žinoma, tikslas turi atitikti Tautos Fondo chartijoje aptartus uždavinius".

Atseit, jeigu aš, kaip eilinis aukotojas, paaukoju per Tautos Fondo 1999 dolerius, tai aš neturiu teisės nurodyti, kaip ir kokiems tikslams mano auka yra skiriama.

Būtų malonu, kad Tautos Fondo vadovybė spaudoje paaiškintų aukotojams apie Tautos Fondo chartijoje aptartus uždavinius. Kokie tie uždaviniai yra?

Vytautas Šeštokas
Los Angeles, CA

Vasaros sezonas atidarytas

Pirmą gegužės savaitgalį motociklininkų klubas "Laisvieji angelai" Vilniuje surengė vasaros sezono atidarymą. Ši kartą baidarėms pasisekė - buvo labai šilta. Į Valakampius susirinko apie tūkstantis motociklininkų

iš Vilniaus, Klaipėdos, Kauno ir kitų Lietuvos miestų. Prieš porą metų vos keli Lietuvos baidarėiai galėjo pasigirti "Harley Davidson" markės motociklais. Dabar jais važinėja kelios dešimtys baidarėjų.

LR

UNIONTOURS

kviečia 1998 metais keliauti su jais.

Siūlo šių kelionių paketus:

APLANKYKITE 3 PABALTIJOS SOSTINES: Taliną, Rygą ir Vilnių. 8 naktys, 9 dienos viešbutyje, skrydis ten ir atgal, angliškai kalbantys gidai, visi bagažų pervežimai ir kt.

PAMATYKITE MIESTUS BALTIJOS REGIONE: 3 naktys viešbutyje. Su skrydžiu arba be jo. Galima pasirinkti: Kopenhagą, Taliną, Helsinkis, Kiel, Rygą, Vilnius, Bergen, Oslo, Varšuvą, St. Petersburg, Stockholm ir Reykjavik.

SKRISKITE Į SMITHSONIAN INSTITUTO rengiamą 30-tąjį METINĮ TAUTINĮ FESTIVALĮ, kuris vyks Nations Mall, Washington, DC, š. m. birželio 25 - 28 ir dar liepos 2 - 5 dienomis. PIRMA KARTĄ DALYVAUS LIETUVA, LATVIJA IR ESTIJA. Siūlome paketą, į kurį įeina viešbutis bei skrydis ten ir atgal.

1998 m. NAUJOJŲ - kultūriniai kruizai tarp sostinių. Burlaiviu (schooner) plaukite iš Stockholmo į Kopenhagą arba atgal. Pamatysite gražųjį pietų Švedijos archipelagą su daugeliu salų.

Apie visas šias keliones gausite daugiau informacijų skambindami UNIONTOURS tel. 212 - 683 9500 arba 800 - 451-9511.

UNIONTOURS

245 Fifth Ave.
New York, NY 10016
Tel. 212 683 9500 800 451 9511
Fax: 212 683 9511
Internet: <http://www.uniontours.com>
E-mail: travel@uniontours.com

Konservatoriai nusprendė nesiginkluoti

Seimo valdančioji Konservatoriai yra gavę kiek daugiau nei dešimt rių frakcija savo valdybos posėdyje nusprendė atsisakyti Vidaus reikalų ministerijos siūlytų tarnybinių ginklų. Apie tai Elta informavo frakcijos atstovė spaudai.

Frakcijos valdybos nuomone, Seimo kancleris mano, kad prieš išduodant tarnybinių ginklų Seimo narių bus paprašyta paaiškinti, kokia grėsmė jam kilu-

bet kuris Seimo narys ginklą savigynai gali įsigyti bendra tvarka, kaip ir bet kuris kitas Lietuvos pilietis.

Kaip jau skelbta, Vidaus reikalų ministerija pasiūlė išduoti parlamentarams tarnybinius ginklus bei apmokyti juos ginklavaldyti. Seimo narių, pageidaujantių gauti ginklus, sąrašus frakcijos turi pateikti Seimo kancleriui Jurgiui Razmai. Jis kol kas

Sudarydami testamentus, nepamirškite geriausio draugo - "Darbininko",

kuris kiekvieną savaitę skelbia naujienas lietuvių namuose

Atlantic Express corp.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

MAY - JUNE PICK-UP SCHEDULE

May 26	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
May 28	Kearny, NJ	11-12 noon
	Paterson, NJ	1-2 pm
May 29	Philadelphia, PA	11-12 noon
May 31	Brooklyn, NY	1-2 pm
June 8	Whiting, NJ	1-2 pm
June 9	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
June 11	Kearny, NJ	11-12 noon
	Paterson, NJ	1-2 pm

For more information call 914-258-5133
718-348-4709

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$560 r.t.

One way to Vilnius \$409

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707

Established in 1958

Aurelija M. Balašaitienė

Punsko "Klumpė" šiapus Atlanto

Jei Amerikos, Kanados ir Australijos lietuviai yra vadinami "išėivija", su kuo aš nesutinku, nes nė vienas jų "neišejo", kaip tą darė nepriklausomybės ar caro laikais geresnio duonos kėsio ieškodami tėvynainiai, tai mes esame linkę pamiršti tuos, kurie "neišejo", bet daugelį šimtmečių gyvena už Lietuvos ribų nuožmių istorinių įvykių išdavoje. Visi žinome, kas yra Suvalkų trikampis ir kad Suvalkų vyskupu buvo mūsų tautos didysis dainius vysk. Antanas Baranauskas, palaidotas Seinų arkikatedros šoninėje koplyčioje. Deja, toji etnografinė Lietuvos dalis yra Lenkijos teritorijoje, o joje gyvenantieji lietuviai buvo priversti kentėti sovietinį terorą ir vėliau kovoti dėl teisių su Lenkijos vyriausybe. Nežiūrint to, Punsco valsčiuje ir apylinkėse, kurių gyventojų daugumą, apie 80%, sudaro lietuviai, lietuviška dvasia ir tautinis patriotizmas bei meilė savo kultūrai ne tik nežlugo, bet išbujojo. Jei virš keturių dešimtmečių Vakarų demokratijose gyveną lietuviai, okupaciją ir Antrojo Pasaulinio karo aukos, gyvendami laisvėje ir turėdami visas laisvos demokratijos piliečio teises, užaugino naujas lietuviškas kartas, įsteigė organizacijas, mokyklas, operą, chorus, teatrus ir kitas kultūrinio gyvenimo apraiškas, tai tuo netenka stebėtis, tik reikia džiūgauti. Tačiau daugelį dešimtmečių tragiškai sunkiose sąlygose gyvenę lietuviai ne vien išlaikė savo kalbą ir tautinį charakterį, bet įsteigė mokyklas, net Kovo 11-osios gimnaziją, 1966 metais įsteigė Lietuvos Kultūros Rūmus, tada dar sename rabino bute. Netrukus susiformavo kaimo kapela, kuriai vėliau buvo suteiktas vardas "Klumpė".

Š. m. gegužės 2 dienos vakare Clevelando Dievo Motinos parapijos salėje gausi publika gėrėjosi "Klumpės" dainos ir muzikos spektakliu. Devyniolikos asmenų vieneta sudaro trylikos asmenų

choras ir šeši muzikantai. Įdomu buvo scenoje stebėti vieneto vadovą Vytautą Pečiulį, talentingą muziką, grojantį net penkiais instrumentais, juos programos metu kaitaliojantį, judantį, dainuojantį. Jūratė Karauskienė, Punsco Lietuvių Kultūros namų direktorė ir taip pat dainininkė, programos protarpiais skaitė gerai paruoštus tekstus. Repertuaras buvo pradėtas sveikinimu ir maršu, toliau sekė lietuvių ir nežinomų autorių "liaudies" valsai, polkos, fokstrota, lopšinė, o dainos buvo ir romantiškos, ir sentimentaliaios, kurių viena, "Aš prisimenu namelį tą gimtinį savo", publikoje iššaukė ašaras.

"Klumpė" pirmą kartą gastroliavo Lietuvoje 1977 metais, o ši kartą yra jos pirmoji išvyka už Atlanto. Koncertavusi Illinojaus, Philadelphijos ir Clevelando lietuviams, "Klumpė" išvyko į Kanadą, kurioje ji taip pat pasirodys su keliais koncertais.

Jei esame jau matę daug Lietuvos meno vieneto, muzikų, dainininkų ir menininkų, tai "Klumpė" skiriasi iš jų tuo, kad jos gyvenimo sąlygos dar tebėra sunkios, nors gyvena labai arti Lietuvos sienos. Lenkijos ministerijos dėsia lietuviškų vadovėlių išleidimą, o naujo kultūros namų pastato statybai reikėjo laukti leidimo nuo 1980 iki 1988 metų. Kasimai pradėti, bet statybai neužtenka lėšų. Tačiau pastebėtina, kad nuo 1990 metų Punsco valsčiaus valdyba apmoka etatinių darbuotojų algas. Net ir vizų gavimas išvykai į Ameriką buvo komplikotas, kol pagaliau su LB pirmininkės Reginos Narušienės intervencija visiems "Klumpės" nariams jos buvo išduotos. Turime džiaugtis ir didžiuliu tos nepaprastos "kaimo kapelos" gastrolėmis, nes jos nariai mums yra gyvas įrodymas, kad lietuvių dvasios nepajėgia palaužti jokia smurto jėga nei negali ją susilpninti nepalanki aplinka. Valio "Klumpė"!

Turizmas Lietuvoje plinta

1997 metais Lietuva iš tarptautinio turizmo gavo daugiau kaip 1.5 mlrd. litų pajamų arba beveik 16% daugiau nei 1996 metais. Pernai į Lietuvą atvyko 3.7 mln. turistų, iš jų 1 mln. bent vieną naktį nakvojo Lietuvoje. Pernai turistai čia praleido vidutiniškai 8 dienas. Prognozuojama, kad 2001 metais Lietuvos pajamos iš turizmo turėtų siekti 1.9 mlrd. litų ir sudaryti 5.2% bendrojo vidinio produkto. **R**

Gudrus ginklas

"Colt Manufacturing Company" sukūrė automatinių pistoletų, kuris šauna tik iš policininko rankos. "Gudrus" ginklas šauna tik tada, kai gauna iš siųstuvo radijo bangų signalą, turintį unikalų skaitmeninį kodą. Siųstuvėlis yra toks mažas, kad gali būti paslėptas žiedo viduje, laikrodyje ar sagoje, ir veikia 20 cm atstumu.

DARBININKAS

- vienas seniausių išėivijos laikraščių Amerikoje

(718) 827-1351

"Adidas" planai Lietuvoje

Vokietijos avalynės gamybos bendrovė "Adidas" per artimiausius du metus Kauno "Inkaro" įmonėje ketina sukurti 2000-2500 naujų darbo vietų ir per mėnesį pagaminti 500 tūkst. porų batų, kurie bus parduodami Europos šalyse. Kol kas vokiečiai nepranešė, kiek bus investuota lėšų gamybai atnaujinti, o "Inkaro" jau investavo apie 700 tūkst. litų. Projekte dalyvauja ir Austrijos bendrovė "Wallner", kuri tiekia žaliavas ir rūpintis finansais. Batelius Kaune pradėta gaminti prieš porą mėnesių, į darbą papildomai priimta 500 žmonių. Dabar gaminami bateliai tenisininkams, kai darbuotojai igis patirties, bus pradėti gaminti bateliai futbolininkams. **LR**

Amžinybėn iškeliavus

Petras Vance (Venslauskas), gimęs 1915 m. lapkričio 11 d. New Yorke, mirė, po trumpos ligos, Kennebunko mieste, Maine valstijoje, š. m. balandžio 11 dieną.

Buvo pašarvotas Bibber Memorial Chapel koplyčioje. Atsisveikinimo apeigas atliko pranciškonas Tėvas Rafaelis, OFM, atvykęs iš Kennebunkporto. Bet palaidotas velionis buvo New Yorko valstijoje, St. Charles kapinėse Farmingdale, L. I.

Nuliūdime liko velionio žmona Albina Ambraziejūtė Vance, kuri yra gerai Amerikoje atmenamo knygnešio J. Ambraziejaus (iš spaudos draudimo laikų Lietuvoje) dukra. Liko nuliūdime velionio sūnus Petras (Peter Jr.), o taip pat žmonos seserys - Birutė Ambraziejūtė Kwetz ir Genovaitė Čižauskienė, bei kiti giminės ir pažįstami, kurie jo labai pasigės. Velionis dalyvavo Lietuvos Vy-

čių (Knights of Lithuania) organizacijoje ir kituose lietuviškuose sambūriuose. Karo metais tarnavo JAV militarinėje policijoje. Vėliau dirbo valdiškose ir nevaldiškose įstaigose, biržos ir apdraudos bendrovėse. Išėjęs į pensiją jis su šeima dažnai atvykdavo į Maine valstiją. Paskui ir išsikūrė gražiamе jos pajūryje. Persikėlė gyventi į Kennebunką.

Jis kurį laiką talkino lietuviams pranciškonams Kennebunkporto vasarvietėje. Mėgo fotografuoti ir filmuoti gražias pajūrio apylinkes ir sukūrė daug puikių video juostų.

Tegul būna jam lengva Amerikos žemėlė.

O ten, kur jis dabar ilsisi, palaidota labai daug kitų lietuvių. Ten ir jo uošviai, J. Ambraziejus su žmona, jau seniai ilsisi.

(A.T.S.)

Kreipimasis į "Darbininko" skaitytojus

Brangūs tautiečiai,

Lietuvos Užsienio reikalų ministerija, drauge su Lietuvos valstybine televizija, gavusi Nepaprastojo ir Įgaliotojo Ambasadoriaus prie Šv. Sosto J. E. p. Kazio Lozoraičio sutikimą, pradėjo dokumentinio filmo, skirto buvusio Lietuvos užsienio reikalų ministro, diplomatinės šefo Stasio Lozoraičio vyresniojo 100-osioms gimimo metinėms bei Lietuvos diplomatinės tarnybos 80-mečiui paminėti, kūrimą. Kreipiamės į tuos, kurie galbūt savo privačiuose ar lietuviškų organizacijų archyvuose išsaugojo filmuotos medžiagos apie Stasį Lozoraitį vyresnįjį, arba žino apie tokios medžiagos egzistavimą. Filmo kūrėjai būtų dėkingi už bet kokią paramą. Su mumis lengviausiai susisiekti per Lietuvos ambasadą Washingtone, arba kreiptis į dr. Vytautą Žalį, Lietuvos Užsienio reikalų ministeriją, J. Tumo-Vaižganto g. 2, 2600 Vilnius, Lietuva, tel.: (370-2) 22 13 53, (370-2) 61 85 52.

Automatinė greičių dėžė dviračiui

Lenktyniniai dviračiai darosi vis sudėtingiau valdomi. Jie turi

tiesiog daug bėgių, kad net patiem lenktynininkams sunku juos perjungti. Kompanija "Browning Automatic Transmissions" sukūrė dviratį, kuriame bėgių perjungimo sekas įsimeina kompiuteris (EP 786 400). Važiuojant kompiuteris pagal stebulės apsisukimo greitį pats perjungia bėgius, ir dviratis važiuoja vienu greičiu. **R**

go, kuomet reikėjo trauktis į Vakarus, bėgant nuo Raudonosios Armijos įsiveržimo į Lietuvą".

Iš mūsų gerbiamos veteranės Bronės daug įvairių dalykų sužinojome, nes ji atsiuntė ir nemaža nuotraukų su savo komandų draugėmis. Vienoje iš jų matome jaunutę Brone, kuomet ji priėmė medalį už laimėtą pirmą vietą tinklinyje.

Įdomus buvo Olimpiados tinklinio finalas, nes finale Bronė kovojo prieš savo seserį Valeriją - Latvijos lietuvių tinklinio komandos kapitone. Čia laimėjo Bronės vadovaujama komanda 2:1 (15:11, 4:15, 15:9).

Krepšinyje jos vadovaujamai komandai sunkiau sekėsi, nes pusfinalyje 10:7 pralaimėjo "Aušros" mergaičių gimnazijos rinkitnei. Tačiau rungtyne dėl bronzos medalių vis tiek įveikė Biržų gimnaziją 9:6.

Neseniai Bronė ir Valerija (Zentinš) buvo susitikusios Floridoje. Jos gerai atsimena tą kovą dėl Olimpiados tinklinio aukso medalių. Abi norėjo laimėti, tačiau Valerija turėjo pasitenkinti sidabru.

Dukart Europos čempionas

Kaunietis buriuotojas Raimondas Šiugždinis jau antrus metus iš eilės tapo Europos čempionu. Jis laimėjo Italijoje vykusiame Europos "Lazer - Radial" klasės jachtų čempionate. Pirmenybėse dalyvavo dar trys lietuviai. Klaidietis Vilius Bestauskas buvo penktas, kaunietis Linas Grabnickas - devintas, o moterų grupėje Agnė Kalanavičiūtė buvo ketvirta. Iš viso Europos čempionate dalyvavo 85 buriuotojai. 30-metis Raimondas Šiugždinis pasakojo, kad ši karta buriavimo sąlygos Viduržemio jūroje buvo itin nepalankios - pūtė stiprus ir nepalankus vėjas, labai stipri jūros srovė nešdavo buriuotojus atgal. Dėl to čempionate neįvyko pusė numatytų plaukimų. Rugsėjo mėnesį Raimondas Šiugždinis rengiasi dalyvauti pasaulio čempionate Olandijoje. **LR**

• DARBININKO

prenumerata primama

Tel. (718) 827 1351

Nemažai Balzeko lietuvių kultūros muziejaus lankytojų, kurie domisi įvairiomis su Lietuva ir lietuvišiais susijusiomis temomis, savo tyrimams pasinaudoja muziejaus bibliotekos knygomis. Nuotraukoje: Laimonas Briedis, iš Kanados atvykęs muziejaus lankytojas, Danutė Viktorienė, muziejaus bibliotekos darbuotoja, Irena Norbut, muziejaus moterų gildijos narė

Pirmoji Lietuvos Tautinė Olimpiada B. Didžiulytės - Miklienės akimis

Edvardas Šulaitis

Prieš 60 metų Kaune buvo pravesta pirmoji (iki šiol vienintelė) Lietuvos Tautinė Olimpiada. Greitais žingsniais ir mus artėja antrasis panašus renginys šių metų birželio 23-26 dienomis jau laisvę atgavusioje tėvynėje. Tai bus lyg ir įžanga į VI-ąsias Pasaulio lietuvių sporto žaidynes, kurios, kaip žinoma, buvo pradėtos išėivijoje 1978 m. (Toronto mieste, Kanadoje), o nuo 1991 m. yra rengiamos Lietuvoje. Šios žaidynės bus praveistos tuoj pat po Olimpiados - birželio 27-30 dienomis.

Ši kartą norisi grįžti į 1938 metų vasarą - liepos 17-31 dienomis Kaune vykusią Tautinę Olimpiadą. Čia gausiausią delegaciją iš užsienio turėjo Latvijos lietuviai sportininkai, kurių dalyvavo net 70. Nemaža - 27 - atvyko ir iš JAV, kuri turėjo pajėgiausią rinktinę iš visų užsienio kraštų: svečiai iš užjūrio lengv. atletikoje, plaukime ir krepšinyje dažnai įveikė Lietuvos atstovus.

Dviejų medalių laimėtoja

Norisi kiek ilgiau sustoti ties viena tos Olimpiados dalyve, kuri joje laimėjo du medalius: aukso ir bronzos. Ji dabar gyvena St. Petersburg, Floridoje. Tai Bronė Didžiulytė-Miklienė (anksčiau ji buvo Chicagos gyventojas ir buvo žinoma Paplėnienės pavardė).

Bronė yra Rygoje gimusi lietu-

vaitė. Ji ten augo, mokėsi. Ir tik baigusi gimnaziją, išvyko studijuoti į Kauno Vytauto Didžiojo universitetą. Čia tuoj pat įsijungė į Centrinę JSO sporto klubą ir buvo moterų krepšinio ir tinklinio komandų žaidėja, o taip

Labiau atmintyje gyvas prezidento Antano Smetonos sveikinimas bei linkėjimai sportininkams, visų dalyvių giedamas Lietuvos himnas, olimpinė vėliava stiebe, olimpinė liepsna aukure. Žavinga atrodė sportininkų prie-

Pirmosios Lietuvos Tautinės Olimpiados medalių laimėtojos seserys Valerija ir Bronė (dešinėje) Didžiulytės susitinka Floridoje. Nuotrauka iš Ed. Šulaičio archyvo

pat ir kapitone.

Ši sporto veteranė daug ką papasakojo apie Lietuvos sportą ir Tautinę Olimpiadą. Štai dalis jos ispūdžių iš tų dienų. Apie tai mums pasakoja B. Didžiulytė:

"Pirmoji Lietuvos Tautinė Olimpiada, įvykusi prieš 60 metų, įbrėžė neišdildomus ženklus. Deja, prisiminimai šiek tiek migloti, nes ilgas laiko tarpas. Tačiau atmintyje liko Olimpiados atidarymas valstybiniame stadione.

saika, kurią tikėtų pakartoti atidarymą ir šių metų Olimpiadą. Prisimenu sportininkų parodą - žygiavome išdidžiai pro tribūną: žiūrovai labai plojo ir šaukė "valio!" Ypač plojimų negailėjo Vilniaus krašto sportininkams su Pranu Žižmaru priekyje ir Amerikos lietuviams.

Įvairios varžybos tęsėsi pora savaitžių. Labai gaila, kad mano laimėti medaliai: aukso už tinklinį ir bronzos už krepšinį - din-

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: jkeleras@aol.com

Redakcija ..... (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. .... (718) 827-1351

Spaustuvė ..... (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas ..... (718) 827-7932
Salė (kor.) ..... (718) 827-9645
Salės adm. .... (718) 235-8386

Vainikų Diena - Memorial Day šiemet švenčiama pirmadienį, **gegužės 25 d.** "Darbininko" įstaigos, o taip pat ir LK Religinės Šalpos ir Tautos Fondo įstaigos tą dieną bus uždarytos.

Linksma pikniką - gegužinę š. m. **gegužės 25 d.**, pirmadienį (Memorial Day), 1 val. popiet rengia **JAV LB Great Neck apyl. valdyba** Kings Point parke (Area 25). Įvažiavimas iš Steamboat Rd. Visi kviečiami dalyvauti, iš arti ir iš toli. Maistas ir gėrimai piknikė nebus pardavinėjami, todėl dalyviai prašomi tuomi pasirūpinti.

Gegužinę Kultūros Židinio kieme, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY, **birželio 7 d.** rengia **LB Queens apylinkė**. Tą dieną veiks ir Kultūros Židinio Kavinė. Blogam orui pasitaisius, gegužinę bus perkelta į Kultūros Židinio salę. *Žiūr. skelbimą šio puslapio apačioje.*

Lietuvių Susiartinimo Šventė - Metinis **Piknikas** Nek. Pr. Marijos Seserų vienuolyno sodyboje **Putnam, CT**, šiemet įvyks sekmadienį, liepos 26 d.

Darbininko administracija pradėjo siuntinėti paraginimus skaitytojams, kurie yra atsilikę su prenumeratos mokėsiu. Būtu gerai, jei skaitytojai be paraginimų atsilygintų skola, taip sutaupydami darbo ir pašto išlaidas. Juk prenumeratoras pasibaigimo data atspausdinama kiekviename lipinuke prie pavardės po raidžių EXP. Todėl dabar administracija kreipiasi į *visus skaitytojus*, prašydama atsilyginti už prenumeratą, nelaukiant atskiro paraginimo.

Lietuvių Rašytojų Draugijos valdyba yra perkelta iš New Yorko į Chicago. Kai kurie perkėlimo darbai buvo uždelsti. Buvo užsilikęs New Yorke buvusios valdybos aplinkraščių. Jis yra tik dabar baigtas, atspausdintas ir išsiuntinėtis Draugijos nariams. Aplinkraštyje rašoma apie naujos valdybos sudarymą, rinkimus, prisimenamas Draugijos valdybos miręs narys poetas Leonas Lėtas, kurio tikra pavardė - Vytautas Adamkevičius. Taip pat pasisakoma, kad reikia Draugijos veiklą išlaikyti, reikia burti ir organizuoti jau angliškai rašančiuosius.

Union Tours, 245 Fifth Ave., New York, NY, turi daug įvairiausių kelionių į Pabaltijo kraštus ir į Smithsonian Instituto rengiamą Metinį Tautinį festivalį, Washington, DC, įvyksiantį š. m. birželio 25 - 28 d. ir liepos 2 - 5 d. Žiūr. skelbimą 6-tame p.

"Bendradarbis", Nekaltai Pradėtosios Švč. M. Marijos seserų 12 psl. žiniaraštis, 1998 m. Pavasario numeris jau išsiuntinėtasis. Jame rašoma: Šventoji Dvasia - Dievo jėga (Pal. Jurgio Matulaičio, MIC, mintys); Istorijos trupinėliai (trumpai apie pirmąsias vienuolijos vadoves - ses. Petronėlę Uogintaitę ir ses. Uršulę Novickaitę); Seserų darbai Lietuvoje (apie vasaros stovyklą Rumbonyse 1997 m.); "Neringa, aš tave myliu" (trumpas aprašymas apie "Neringos" stovyklą). Informacijas apie stovyklą galima gauti pas "Neringos" vedėją Daną Grajauskaitę, 86 Salisbury Rd., Watertown, MA, 02172, tel. 617 923-4583; FAX 617 923-4120; Putnamo padangėje (vienuolyno veiklos kronika); JAV Seserų pasitarimas Lietuvos Seserų programos reikalais. Viskas išspausdinta lietuvių ir anglų kalbomis. Viršelyje "Neringos" stovyklos tvarkaraštis. **"Bendradarbis"** siuntinėjamas Nekaltai Pradėtosios Švč. M. Marijos seserų rėmėjams ir draugams nemokamai. Adresas: **"Bendradarbis"**, IC Convent, 600 Liberty Hwy, Putnam, CT 06260.

Kviečia Apreiškimo parapija

Apreiškimo parapijos tarybos mėnesinis susirinkimas įvyko gegužės 6 d. Tarp einamųjų reikalų taryba paminėjo, kad parapijos Velykų pusryčiai po Prisikėlimo Mišių pritraukė per 100 parapijiečių ir svečių, kurie pora valandų pabendravo ir pasigardžiavo margučiais ir pyragais. Taryba ir klebonas kun. Vytautas Palubinskas ypač džiaugėsi gavę progą pakalbėti su naujais svečiais ir pakvietė juos dažniau dalyvauti parapijos gyvenime. Vadovaujant parapijos tarybos pirmininkui Vladimirui Sidui, taryba nutarė ir toliau tęsti Apreiškimo parapijos atgimimo projektą, siekiant pritraukti naujų parapijiečių ir gerinti ryšių palaikymą su senais nariais. Planuojama leisti aplinkraščių keturis kartus per metus ir įsteigti parapijos internetinį puslapį (web page), kad būtų lengviau naujai atmums, prisimenamas Draugijos valdybos miręs narys poetas Leonas Lėtas, kurio tikra pavardė - Vytautas Adamkevičius. Taip pat pasisakoma, kad reikia Draugijos veiklą išlaikyti, reikia burti ir organizuoti jau angliškai rašančiuosius.

Klebonas Vytautas Palubinskas ir taryba kviečia visus apylinkėje ir kitur gyvenančius lietuvius susirinkti Mišioms Apreiškimo parapijoje sekmadieniais, 11 val. ryte. Adresas: **259 North 5th Street (sankryža su Metropolitan Ave.)**, Brooklyn, NY. Tel.: 718-387-2111. Viešas susisiekimas: ⑥ traukinys iki **Metro-politan** stoties, ① iki **Lorimer** stoties. Nuo BQE greitkelio jau gerai matosi bažnyčios varinis bokštas.

New Yorko Lietuvių Gydytojų Draugijos susirinkimas

Dr. Konstancija Paprockaitė-Šimaitienė

New Yorko Lietuvių Gydytojų ir Dantų Gydytojų Draugijos metinis susirinkimas įvyko 1998 m. gegužės 9 d. Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY.

Susirinkimas vyko paraleliai su Tautos Fondo metiniu susirinkimu.

Dėl nepaprastai lietingo oro susirinkime dalyvavo tik 8 gydytojai ir 4 dantų gydytojos.

Bendras pamaldas už mirusius Draugijos ir Tautos Fondo narius atlaikė Tėvas kun. Pranciškus Giedgaudas, OFM.

Petras Dičpinigaitis, kuris buvo pažadėjęs per susirinkimą skaityti paskaitą, išvyko į Tarptautinį plaučių ligų specialistų suvažiavimą, kuris šiuo metu vyksta Paryžiuje.

Po paskaitos sekė dr. Ramūnės Plūrienės revizijos pranešimas. Neatvykus rev. komiteto pirmininkei dr. Jolitai Trojanienėi, reviziją atliko dr. Leonilda Giedraitienė, kuri pranešė, kad knyga yra vedama tvarkingai.

Toliau pirm. dr. K. Šimaitienė skaitė pranešimą, kuriame apgailestavo dėl nuolat mažėjančio

tojams, kad jie neužmirštų pranešinėti apie savo dalyvavimus įvairiose konferencijose, organizacijose, apie gautus tarnybose paaugstinimus, titulus, pagyrimus, etc. tiesiogiai "Medicinos" žurnalo redaktoriui dr. Vaciiui Šauliui arba per ją (Draugijos pirmininkę). Tikėkite manimi, sakė ji, tai nėra joks pasigyrimas, bet mūsų istorijos tęsimas.

Padėkojusi valdybai už puikų bendradarbiavimą, nariams už jų pastangas išlaikyti NYLG ir DG Draugiją, kuri kiekviškai nėra gausi, bet kokybiškai stipri,

Gydytojai ir dantų gydytojai Draugijos susirinkime sėdi iš k.: R. Plūrienė, R. Čiurlienė, K. Paprockaitė-Šimaitienė, Draugijos pirm., A. Svalbonienė; antroje eilėje stovi iš k.: A. Plūra, J. Šukienė, N. Bražėnaitė-Paronetto, V. Gaubienė, L. Giedraitienė, St. Dimienė, S. Skeivys, P. Švitra

Tuoju po pamaldų buvo bendri pusryčiai. Po jų vyko dalyvių registracija. Mirusieji kolegos bei jų šeimų nariai buvo pagerbti atsisojimu ir minutės susikaukimu.

Pirmininkė dr. Konstancija Paprockaitė-Šimaitienė, atidarydama susirinkimą, pasveikino dalyvius. Palinkėjo jiems naujų metų ir nuotaikingai praleisti laiką. Ji paprašė sekretorę dr. Reginą Čiurlienę perskaityti šiam susirinkimui numatytą dienotvarkę.

Sekė dr. Pauliaus Švitros paskaita "Osteoporozis". Prelegentas gražia lietuvių kalba labai įdomiai, sklandžiai ir vaizdžiai, su iliustracijomis, pasakojo apie naujausius osteoporozės diagnostikos ir gydymo metodus, taip pat apie kalcio reikšmę įvairiais žmogaus gyvenimo laikotarpiais, nurodymams, kokiame maiste jo yra.

Pirmininkė dr. K. Paprockaitė-Šimaitienė padėjo prelegentui už įdomią paskaitą ir pabrėžė, kad be dr. Pauliaus Švitros paskaitos šiandien susirinkimas nebūtų įvykęs, nes vicepirm. dr.

narių skaičiaus ir prašė esamus narius irgi tuo susirūpinti - kad nepasidarytume duobkasiais šios mūsų garbingos profesinės organizacijos, kuri yra didelė mūsų tautos, kultūros ir istorijos talpininkė. Ji priminė, kad, be šios organizacijos kūrėjų pastangų ir buvusio generalinio konsulo p. Aniceto Simučio pagalbos, mes nebūtume žinoję, kad New Amsterdam (dabartiniam New York) 1659 metais pirmas gydytojas buvo lietuvis "Nobilis Lithuanus dr. Alexander Carolus Curtius". Dabar Manhattane, Wall Street gatvėje, prie mūrinio namo yra prikaltas bronzinis lentelė, tai liudijanti. Tat mums yra didelė garbė, kad mūsų tautietis gydytojas buvo pirmas daktaras New Yorke pačioje šio didmiesčio užuomazgoje.

Esu tikra, kad ateityje atsirad daugiau tokių bronzinių garbės lentelių su lietuviškais gydytojų pavardėmis dabartiniame multimilijoniniame New Yorko mieste.

Savo pranešimo pabaigoje pirm. dr. Konstancija Paprockaitė-Šimaitienė dar priminė gydy-

pirmininkė pranešimą baigė.

Po to 1997 m. protokolą skaitė sekretorė dr. Regina Čiurlienė.

Toliau sekė klausimai ir pasiūlymai. Buvo svarstoma, kaip jauni gydytojai galėtų perimti Draugijos vadovavimą, šiemet priskiriant prie valdybos narių padėjėjus, kad per ateinančius rinkimus, jie galėtų užimti jų vietas.

Toliau buvo praveisti balsavimai ir valdybos rinkimai. Ji buvo vėl perrinkta ta pati dar metams eiti savo pareigas.

Sekančiais metais susirinkimas vėl numatytas kartu su Tautos Fondo. Pirmininkė dr. K. Šimaitienė nuoširdžiai padėjo nariams už jų atvykimą nepaisant blogo oro, už aktyvų dalyvavimą ir malonią atmosferą, už entuziazmą išlaikyti mūsų Draugiją. Ir, atsisveikinus su jais "Iki malonaus pasimatymo 1999 metais", susirinkimą uždarė.

Po uždarymo visi nariai pietavo drauge su Tautos Fondo nariais, o po to dar dalyvavo Tautos Fondo susirinkime, kadangi jie taip pat yra ir Tautos Fondo nariai.

TAUTOS FONDO METINIO NARIŲ SUSIRINKIMO NUTARIMAI

Tautos Fondo nariai, susirinkę 24-ąją Tautos Fondo metinį narių susirinkimą Kultūros Židinyje, Brooklyn, NY, 1998 m. gegužės 9 d., sutinka su nuomone, kad po paskutinių rinkimų politinės demokratijos įtvirtinimo eiga Lietuvoje padarė pažangą, tačiau yra Lietuvoje reikšminių, kad vakarietiško supratimo demokratijos ir jos įgūdžių sovietinės okupacijos metu užaugusi karta neišsivynio. Dėl to tikros demokratijos viltys visoje gyvenimo srityse dėtinos į jaunąją kartą ir jos švietimą. Apšvieta agresyvių kaimynų, Lietuva turi ugdyti tėvynės meilę, visuomeniškumą ir dorovę.

Todėl susirinkimas, išsklausęs Tautos Fondo vadovybės pranešimą, įpareigoja Tautos Fondo tarybą:

1. Paremti pilietinio ir tautinio ugdymo programos paruošimą ir jos mokymą Lietuvoje.

2. Bendradarbiaujant su Lietuvos Gyventojų Genocido ir Rezistencijos Tyrimo Centru ir Lietuvos Respublikos Švietimo Ministerija, paremti genocido švietimo programos paruošimą ir jos mokymą Lietuvos gimnazijose.

3. Konkursiniu būdu atrinkti ypatingai pasižymėjusius studentus ir dėsytuosius bei skirti jiems metines premijas. Ypač skatinti konkurse dalyvauti studijuojančius ir dirbančius šiose srityse: Lietuvos istorijos, politologijos, ekonomikos, vadybos, teisės ir švietimo.

4. Toliau remti APPLE kursų pravedimą Lietuvoje.

5. Testi paramą veiklai ir projektams, susijusiems su sovietinės tremties, partizanų kovų ir lietuvių genocido pažinimu.

6. Toliau remti spaudą ir organizacijas, keliančias jaunime do-

rovės, visuomeniškumo ir patriotizmo principus.

7. Toliau remti Vilniaus krašto ir Lietuvos užribių mokyklas bei mokytojus.

8. Rūpintis, kad Tautos Fondo valdyba pravestų ypatingą vajų mokyklų statybą pietryčių Lietuvoje, bendradarbiaujant su šiam reikalui kompetentingomis įstaigomis ir Vilnijos Draugija Lietuvoje.

Toliau susirinkimas

9. Dėkoja visiems Tautos Fondo rėmėjams, vienu ar kitu būdu prisidėjusiems prie Tautos Fondo veiklos.

10. Dėkoja Tautos Fondo tarybai ir valdybai bei abiejų pirmininkams, Revizijos Komisijai, tarybos komisijų nariams bei Tautos Fondo teisės patarėjai dr. Marijai Šveikauskienei už darbą ir pasiaukojimą.

SKELBIMAI

Lietuvis, lauko darbų (landscaping/maintenance) bendrovės savininkas, Washington, DC, **ieško darbininko**, kuris galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. **Yra galimybė gauti darbo dokumentus dirbti JAV**. Atlyginimas pagal susitarimą. Suteikiamas pigus butas gyventi - 130 dol. mėnesiui. Kreiptis tel. (202) 244-2373. (sk.)

Tik 46 centai už minutę skambinant į Lietuvą; 9,9 cento - JAV; negi atsispirsite tokiam RSL/CYBERLING pasiūlymui? Lietuvius aptarnauja nuo 1986 m. Nemokėsite nei mėnesinių, nei registracijos mokesčių. Jokio papildomo kodo. Teiraukitės lietuviškai nuo 5 iki 9 val. vak. tel. 708-386-0556. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimoje. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel: (516) 377-1401. (sk.)

Reikalinga moteris prižiūrėti sunkų ligonį 6 dienas savaitėje. Gali gyventi šeimoje (Toms River, NJ). Anglų kalbos nereikia. Skambinti bet kokių laikų tel. (732) 350-4771. (sk.)

Kauno senamiestyje parduodamas butas (condominium), 1 blokas nuo Vilniaus gatvės, 3 blokas nuo Rotušės aikštės. Butas yra 3-čiame aukšte, trijų aukštų, šėsių butų name, apima 130 kv. metrų plotą: 4 kambariai, virtuvė, vonia ir salkos (attick); ažuolinė įranga, naujai atremontuotas. Tel. Kaune: 011-370-722-91-89; tel. JAV - 718-849-4635. (sk.)

"Lietuvos aidas", patriotinės minties, plačios informacijos dienraštis, daugiausiai skaitomas išeivijos lietuvių, dėl daugiau kaip dvigubai pabrangusio pašto, buvo priverstas pakelti metinę oro pašto prenumeratą iki \$130 nuo 1994 m. rugpjūčio 1 d. Čekį \$130 rašyti "Lietuvos aidas" vardu ir siųsti JAV įgaliotiniui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. 630 986-1613.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojos:

M. Naruševičius, Paterson, NJ - 10 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

"VILTIES" siuntinių agentūros atstovas siuntinius vėl priims Brooklyn, Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose, **gegužės 30 d.**, šeštadienį, nuo 12 val. iki 4 val. popiet.

Brooklyne mūsų atstovas yra Algis Jankauskas, tel. (718) 849-2260. Jis paims siuntinius iš namų.

ATLANTA Import Export, Inc., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims **gegužės 31 d.**, sekmadienį, nuo 1 val. iki 2 val. popiet Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. (914) 258-5133 arba tel. (718) 348-4709.

Siuntiniai į Lietuvą laivu arba oru. Pinigai pervedami doleriais per 2 - 5 dienas.

TRANSPAK,
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629
tel. (773) 838-1050.

JAV LB Queens Apylinkė
rengia

GEGUŽINĖ - PIKNIKĄ

sekmadienį, birželio 7 d., 12:30 val. popiet

Kultūros Židinio kieme

361 Highland Blvd., Brooklyn, NY

Muzikos programą praves **D.J. Paulius Markulis**

Atgaiva - Loterija - Žaidimai

JAV LB "Versmės" Apylinkės prekyba-paroda

Tą pačią dieną veiks Kultūros Židinio kavinė

- Įėjimas nemokamas -

Visus malonai kviečia atsilankyti

JAV LB QUEENS APYLINKĖ